

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH
BUDĚJOVICÍCH

Ekonomická fakulta

Katedra strukturální politiky EU a rozvoje venkova

Studijní program: 6208 N Ekonomika a management

Studijní obor: Strukturální politika EU a rozvoj venkova

**Komparace využití fondů EU pro rozvoj regionů v ČR a ve
Francii**

Vedoucí diplomové práce

prof. Ing. Magdalena Hrabánková, CSc.

Autor

Bc. Dana Hubková

2011

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem svoji diplomovou práci vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu použité literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucího a oponenta práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Písku 29. 4. 2011

.....

Bc. Dana Hubková

Poděkování

Touto cestou bych chtěla poděkovat všem, kteří mě podpořili při zpracování této práce, zejména pak prof. Ing. Magdaleně Hrabánkové, CSc., prof. h. c. za cenné rady, připomínky a vstřícný přístup.

OBSAH

1 ÚVOD.....	4
2 CÍLE A METODIKA PRÁCE	5
2.1 Cíle.....	5
2.2 Metodika	5
TEORETICKÁ ČÁST	7
3 STRUČNÁ CHARAKTERISTIKA ČR A FRANCIE V EU.....	8
3.1 Česká republika.....	8
3.2 Francie	13
4 FONDY EU PRO ROZVOJ REGIONŮ – ERDF, ESF, FS.....	18
4.1 Regionální politika (politika HSS)	18
4.2 Strukturální fondy	23
4.3 Fond soudržnosti.....	27
4.4 Využití fondů EU – obecně	28
PRAKTICKÁ ČÁST	31
5 VYUŽITÍ FONDŮ EU PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ V ČESKÉ REPUBLICE.....	32
5.1 Operační programy	33
5.2 ESF v ČR	35
5.3 Fond soudržnosti v ČR	39
5.4 ERDF v ČR.....	39

5.5 Shrnutí ČR	41
5.6 Operační programy zaměřené na sociální integraci, zaměstnanost, vzdělávání a výchovu.....	43
6 VYUŽITÍ FONDŮ EU PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ VE FRANCII	51
6.1 Hlavní priority kohezní politiky ve Francii pro programovací období 2007-2013	52
6.2 Cíle.....	53
6.3 Operační programy	54
6.4 ESF ve Francii	58
6.5 ERDF ve Francii	60
6.6 Fond soudržnosti ve Francii.....	60
6.7 Shrnutí Francie.....	62
6.8 Operační programy zaměřené na sociální integraci, zaměstnanost, vzdělávání a výchovu.....	63
7 KOMPARACE VYUŽITÍ FONDŮ EU PRO ROZVOJ VENKOVA V ČR A VE FRANCII	71
7.1 Základní srovnání	71
7.2 Ekonomické srovnání	72
7.3 Územní srovnání.....	73
7.4 Finanční srovnání.....	73
7.5 Srovnání z hlediska operačních programů.....	77
8 NÁVRHY A DOPORUČENÍ.....	80

9 ZÁVĚR.....	82
SUMMARY.....	84
SEZNAM ZKRATEK	85
PŘEHLED POUŽITÝCH PRAMENŮ	87
SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK	

1 ÚVOD

Ve své diplomové práci řeším téma, které je blízké mému studijnímu zaměření a zároveň mi umožňuje využít i předchozího studia francouzského jazyka. V této práci budu porovnávat využití fondů Evropské unie v České republice a ve Francii – dvě rozdílné země, jedna z „vyspělé západní Evropy“ a druhá zatížená socialistickou minulostí, „země bývalého sovětského bloku“, avšak obě dnes tvoří nedílnou součást integrované Evropy.

Pro komparaci jsem si zvolila pouze fondy určené pro pomoc regionálnímu rozvoji, tedy Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF), Evropský sociální fond (ESF) a Fond soudržnosti neboli Kohezní fond (FS). Domnívám se, že tato komparace by mohla být poměrně zajímavá, už jen z pohledu různé historie obou zemí v rámci EU a různého přístupu k unii – Francie jako jeden ze zakládajících států Evropského společenství, který byl od začátku výrazně pro evropskou integraci, a Česká republika, jakožto poměrně nedávno přistoupiší stát, jehož prezident se vyjadřuje velmi jasně „protievropsky“. A v neposlední řadě výsledek komparace zcela jistě ovlivní rozdílná ekonomická situace zemí

Celá práce bude rozdělena do tří hlavních tematických částí. V první části budou teoreticky představeny obě země a všechny tři zmíněné fondy (ERDF, ESF, FS), jejich hlavní zaměření, oblasti podpory atd. Druhá část bude zaměřena na využití těchto fondů v obou porovnávaných zemích, na operační programy, na podmínky využívání fondů atd. A konečně třetí část se bude zabývat komparací výše zmíněných faktů, tedy tím, jak je v ČR a ve Francii využíváno evropských fondů pro regionální rozvoj. Závěr práce bude obsahovat stručné shrnutí nejvýznamnějších poznatků.

2 CÍLE A METODIKA PRÁCE

2.1 Cíle

Hlavním cílem této práce je, jak napovídá její název, zjistit, jak Česká republika a Francie využívají strukturální fondy EU (tzn. Evropský fond pro regionální rozvoj a Evropský sociální fond) a Fond soudržnosti, a následně porovnat využití těchto fondů v obou vybraných zemích.

Dílčím cílem je stručný popis výše zmiňovaných fondů pro regionální rozvoj, jednotlivých operačních programů, jež se k nim v každé zemi váží, zjištění objemu prostředků, které jsou Českou republikou a Francií z těchto fondů odčerpávány a které jsou do těchto zemí alokovány.

Dalším dílčím cílem je následné zhodnocení efektivnosti využívání těchto fondů. To znamená zjistit, zda Česká republika a Francie (nebo subjekty v těchto zemích) využívají dostatečně nabízených prostředků k čerpání pro dané období.

2.2 Metodika

- Studium odborných literárních a internetových zdrojů zaměřených na danou problematiku (uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce).
- Informace získané využitím statistických metod Českého statistického úřadu, Eurostatu, Ministerstva pro místní rozvoj, Ministerstva financí a dalších úřadů ČR a Francie.
- Analýza získaných informací a hodnot.
- Komparativní metoda s využitím vybraných analytických a statistických metod pro porovnání využití fondů EU v ČR a ve Francii.

Jak již bylo řečeno v úvodu, práce bude členěna do několika tematických částí. Na úvod teoretické části budou charakterizovány obě země, a to v oblastech, které se týkají tématu práce, tzn. jejich stručná historie v rámci Evropské unie, jejich pozice v Evropské unii a jejich hlavní ekonomické charakteristiky, které jsou zohledňované jako východisko pro čerpání z evropských fondů.

Dále bude popsán význam regionální politiky, která tvoří rámec pro rozdělování prostředků ze strukturálních fondů a z Kohezního fondu, a následně budou teoreticky představeny všechny tři dotčené fondy (ERDF, ESF, FS), a to z pohledu jejich hlavního zaměření, oblastí podpory atd.

Praktická část práce bude orientována na využití těchto fondů v obou porovnávaných zemích a na operační programy čerpající z těchto fondů. Vzhledem k velkému množství operačních programů v obou zemích, u nichž by jen stručná charakteristika každého z nich znamenala nutnost značného rozšíření rozsahu této práce, jsou pro bližší srovnání a detailnější popis vybrány pouze operační programy zaměřené na sociální integraci, zaměstnanost, vzdělávání a výchovu.

Poslední část se bude zabývat komparací výše zmíněných faktů, tedy tím, jak je v ČR a ve Francii využíváno evropských fondů pro regionální rozvoj. Závěr práce bude obsahovat stručné shrnutí nejvýznamnějších poznatků.

Pro kapitoly zaměřené na Francii jsou využívány zejména internetové zdroje, a to jak oficiální internetové stránky Evropské unie a jejích institucí, tak i oficiální stránky francouzské vlády a jiných orgánů a institucí činných v rámci využívání fondů EU ve Francii. K překladům francouzských textů používám Francouzsko-český a Česko-francouzský velký slovník, Francouzsko-český a Česko-francouzský právní slovník a francouzský výkladový slovník, které jsou uvedeny na konci práce ve výčtu zdrojů. Informace o České republice jsou čerpány jak z literatury, tak z internetových zdrojů.

TEORETICKÁ ČÁST

3 STRUČNÁ CHARAKTERISTIKA ČR A FRANCIE V EU

3.1 Česká republika

Česká republika oficiálně požádala o členství v Evropské unii v roce 1996, přístupová jednání byla zahájena v březnu roku 1998 a v roce 2003 byla podepsána Smlouva o přistoupení, která vstoupila v platnost 1. května 2004, kdy se Česká republika stala plnoprávným členem Evropské unie.

Česká republika od 1. ledna 2009 na půl roku předsedala Radě Evropské unie. Spolu s Francií, která předsedala v předchozím období, a Švédskem tvořila tzv. 18měsíční předsednictví.

„Podle výzkumu posledního Eurobarometru, který proběhl na podzim 2009 v České republice, je 40 % obyvatel přesvědčeno o tom, že jejich členství v Evropské unii je pro ně dobré. Současně však byl zaznamenán pokračující pokles podílu pozitivních odpovědí oproti předchozím sledovaným obdobím. Členství České republiky v Evropské unii jako pozitivum i výhodu obecně vidí především mladší, vzdělanější lidé s vyšším životním standardem.

Očekávání ohledně situace národních ekonomik i evropského hospodářství jsou téměř ve všech zemích EU negativní. Češi více důvěřují evropské ekonomice než české, obecně jsou však ve srovnání se zeměmi EU 27 spíše skeptičtější a ve zlepšení situace příliš nevěří.“¹

¹Euroskop. *Česká republika v EU* [online]. Cit. [20.1.2011]. Dostupné z WWW: < <http://www.euroskop.cz/566/sekce/ceska-republika-v-eu/>>

„Na právě probíhající programové období 2007—2013 má ČR z evropských fondů k dispozici 26,69 miliard eur. Abychom si mohli udělat představu, jak velkou sumu to představuje, lze ji přirovnat přibližně ke třem čtvrtinám ročního státního rozpočtu ČR.“

Česká republika má pro programovací období 2007-2013 vyjednáno 26 operačních programů, a to 8 tematických, 7 regionálních, 2 pro Prahu a 9 zaměřených na územní spolupráci.

ČR a rozpočet EU²

Česká republika ze společného rozpočtu formou různých programů a politik dostává více peněz, než do něj odvádí, je tedy čistým příjemcem.

Od svého vstupu do EU v květnu 2004 do konce roku 2009 odvedla Česká republika do společného rozpočtu téměř 6,5 mld. eur (tj. 182,5 mld. Kč) a získala z něj cca 10,2 mld. eur (tj. téměř 280 mld. Kč). Její čistá pozice tak činí přibližně 3,7 mld. eur (tj. 97,5 mld. Kč).

V roce 2009 byla čistá pozice ČR zatím nejlepší od vstupu do EU. Česká republika tedy stále zůstává čistým příjemcem z rozpočtu EU, tzn. že do společného rozpočtu odvádí menší objem financí, než z něj formou různých politik dostává zpět. Příjmy ČR z rozpočtu EU dosáhly v roce 2009 do výše přibližně 2,2 % jejího HDP, čisté příjmy ČR pak 1,2 % HDP ČR. Podrobnější údaje o příjmech a výdajích ČR vůči rozpočtu EU ukazuje následující tabulka.

²Euroskop. *ČR a rozpočet EU* [online]. Cit. [14.2.2011]. Dostupné z WWW: < <http://www.euroskop.cz/8922/sekce/cr-a-rozpocet-eu/> >

Tab. 1: Souhrnná čistá pozice ČR ve vztahu k rozpočtu EU: 2004 - 30. 06. 2009

(mil. €)	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2004-2009
<u>Příjmy z rozpočtu EU</u>							
Strukturální akce	193,4	212,1	468,3	992,9	1680,1	1962,8	5509,8
Zemědělství	90,8	398,1	503,5	634,9	584,2	876,0	3087,5
Vnitřní politiky	26,9	48,6	55,9	56,8	85,6	87,0	360,8
Předvstupní nástroje	157,1	72,2	90,4	19,7	24,5	29,2	393,0
Kompenzace	332,3	300,0	201,9	0	0	0	834,2
Celkové příjmy z rozpočtu EU	800,4	1031,0	1320,0	1704,3	2375,0	2955,0	10185,8
<u>Platby do rozpočtu EU</u>							
Tradiční vlastní zdroje (cla)	58,9	136,7	149,0	178,9	207,6	167,9	899,1
Zdroj z DPH	78,6	140,9	173,7	198,1	224,7	174,2	990,2
Zdroj z HND	416,7	681,9	747,7	780,0	989,0	1012,7	4628,0
Celkové platby do rozpočtu EU	554,2	959,5	1070,5	1157,1	1421,2	1354,8	6517,4
<u>Čistá pozice vůči rozpočtu EU</u>	246,2	71,5	249,5	547,3	953,7	1600,2	3668,4

Zdroj: Euroskop : ČR a rozpočet EU

Kladná rozpočtová bilance ČR je dána především příjmy ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti. Významnou část příjmů z rozpočtu EU tvoří také prostředky, které Česká republika dostává v rámci společné zemědělské politiky.

Pokud Česká republika dokáže využít možností, které jí finanční rámec 2007-2013 nabízí, může z evropského rozpočtu získat v následujícím období příspěvky ve výši až 3 % HND ČR. Důležitá také bude schopnost příslušných subjektů spolufinancovat projekty v rámci programů strukturální pomoci. Před Českou republikou se tak otvírá neopakovatelná šance nastartovat svou ekonomiku a podpořit růst i konvergenci svého hospodářství. Kromě objemu peněz, které ČR získá, je důležitý také obecný dopad finančních prostředků na českou ekonomiku (zrychlení tempa

ekonomického růstu, vytváření nových pracovních míst, zlepšováním životní úrovně občanů ČR atd.).

Regiony NUTS v ČR

Pro potřeby Evropské unie je území České republiky rozděleno do jednotek NUTS³ a LAU⁴, které jsou uvedeny v následující tabulce. Původní územní členění ČR odpovídá podmínkám územního členění regionů v EU, jedině, co bylo potřeba vytvořit navíc, byly regiony na úrovni NUTS 2, tedy regiony soudržnosti, které vznikly spojením většinou dvou krajů.

3 NUTS = Nomenklatura územních statistických jednotek (zkratka z francouzského Nomenclature des Unites Territoriales Statistique) jsou územní celky vytvořené pro statistické účely Eurostatu pro porovnání a analýzu ekonomických ukazatelů, statistické monitorování, přípravu, realizaci a hodnocení regionální politiky členských zemí EU

Doporučené minimální a maximální počty obyvatel v regionech NUTS jsou následující: NUTS 1: 3000000-7000000, NUTS 2: 800000-3000000, NUTS 3: 150000-800000

4LAU = Local Administrative Units - Místní samosprávné jednotky – zahrnují obce a okresy. V současnosti tato soustava nahrazuje dřívější stupně NUTS 4 a NUTS 5

Tab. 2: Regiony NUTS v ČR

NUTS 0	ČR
NUTS 1	ČR
NUTS 2	Regiony soudržnosti 7+1 (Jihozápad, Severozápad, Jihovýchod, Severovýchod, Střední Čechy, Střední Morava, Moravskoslezsko, Praha)
NUTS 3	Kraje 13+1 (Středočeský, Plzeňský, Jihočeský, Karlovarský, Ústecký, Pardubický, Královéhradecký, Liberecký, Vysočina, Jihomoravský, Olomoucký, Moravskoslezský, Zlínský, Praha)
LAU 1	Okresy
LAU 2	Obce

Zdroj: Vlastní zpracování

3.2 Francie

„Francie patří k hlavním iniciátorům evropské integrace, byla zakládajícím členem Evropských společenství. První integrační uskupení - Evropské společenství uhlí a oceli (ESUO) vzniklo na základě tzv. Schumanova plánu v roce 1952 (Robert Schuman byl francouzským ministrem zahraničí v letech 1948-1953). Jako silný členský stát usiluje o prohlubování stávající integrace a dává mu přednost před rozšířením. Spolupráce Francie a Německa je považována za hnací sílu Evropské unie.“⁵

„Po nástupu De Gaulla na post francouzského prezidenta v roce 1958 začala Francie stále více prosazovat mezivládní princip spolupráce - takzvanou Evropu vlastní. De Gaulle zdůrazňoval nedotknutelnost suverenity země. V letech 1963 a 1967 prezident De Gaulle vetoval rozšíření Společenství o Velkou Británii, Dánsko a Irsko. De Gaulle to vysvětloval nesouladem mezi cíli Velké Británie a cíli Společenství.“⁶

Vzhledem k historickému postavení a roli Francie v Evropské unii je patrné, že má poměrně větší vliv na dění v unii než například Česká republika, což dokazuje i následující příklad z historie. V roce 1965 vyvolala Francie krizi ve Společenství kvůli sporům o způsobu hlasování. Francie trvala na tom, že všechna rozhodnutí by měla být přijímána jednomyslně, a tak stáhla ze zasedání Rady ministrů svého ministra, odvolala francouzské zástupce z vedení důležitých výborů a dokonce i ze zasedání evropského parlamentu. Tato „krize prázdných židlí“ trvala sedm měsíců a byla zažehnána na začátku roku 1966 Lucemburským kompromisem, který umožnil uplatnit právo veta během hlasování o záležitostech, které jsou důležitým zájmem některého ze členských států.

Francie dále stála u zrodu Schengenské dohody a v roce 2002 přijala společně s dalšími jedenácti zeměmi euro jako svou oficiální měnu.

⁵Euroskop. *Základní informace* [online]. Cit. [8.11.2010]. Dostupné z WWW: <<http://www.euroskop.cz/527/sekce/zakladni-informace/>>

⁶Euroskop. *Francie v Evropské unii* [online]. Cit. [8.11.2010]. Dostupné z WWW: <<http://www.euroskop.cz/529/sekce/francie-v-evropske-unii/>>

„Podle výzkumu posledního Eurobarometru, který proběhl na podzim 2009, většina (58 %) obyvatel Francie smýšlí optimisticky o budoucnosti Evropské unie, ale jen 31 % lidí si myslí, že směřuje správným směrem (EU průměr činí 40 %).

Polovina (49 %) francouzské veřejnosti je přesvědčena o tom, že jejich členství v Evropské unii je pro ně dobré, pouze pětina (20 %) reaguje na členství negativně.⁷“

Regiony NUTS ve Francii⁸

„Francouzské území se dělí na 26 regionů. 21 z nich je kontinentálních, jedním je Korsika a 4 jsou zámořská území. Regiony se dále dělí na 100 departementů. Departementy jsou číslované (většinou dle abecedního pořádku) - tato čísla se pak dále využívají pro směrovací čísla a pro poznávací značky aut. Departementy se dělí na 36 680 obcí.“⁹

Pro potřeby Evropské unie je území České republiky rozděleno do jednotek NUTS a LAU, které jsou uvedeny v následující tabulce.

7 Euroskop. *Francie v Evropské unii* [online]. Cit. [8.11.2010]. Dostupné z WWW: <<http://www.euroskop.cz/529/sekce/francie-v-evropske-unii/>>

8 Zpracováno podle: Wikipedia. *NUTS of France* [online]. Cit. [10.2.2011]. Dostupné z WWW: <http://en.wikipedia.org/wiki/NUTS_of_France>

9Euroskop. *Politický systém* [online]. Cit. [8.11.2010]. Dostupné z WWW: <<http://www.euroskop.cz/528/sekce/politicky-system/>>

Tab. 3: Regiony NUTS ve Francii

NUTS 0	Francie
NUTS 1	Île de France, Bassin Parisien, Nord - Pas-de-Calais, Est, Ouest, Sud-Ouest, Centre-Est, Méditerranée, Départements d'Outre Mer
NUTS 2	Île de France, Champagne-Ardenne, Picardie, Haute-Normandie, Centre, Basse-Normandie, Bourgogne, Nord - Pas-de-Calais, Lorraine, Alsace, Franche-Comté, Pays de la Loire, Bretagne, Poitou-Charentes, Aquitaine, Midi-Pyrénées, Limousin, Rhône-Alpes, Auvergne, Languedoc-Roussillon, Provence-Alpes-Côte d'Azur, Corse, Guadeloupe, Martinique, Guyane, Réunion
NUTS 3	Paris, Seine-et-Marne, Yvelines, Essonne, Hauts-de-Seine, Seine-Saint-Denis, Val-de-Marne, Val-d'Oise, Ardennes, Aube, Marne, Haute-Marne, Aisne, Oise, Somme, Eure, Seine-Maritime, Cher, Eure-et-Loir, Indre, Indre-et-Loire, Loir-et-Cher, Loiret, Calvados, Manche, Orne, Côte-d'Or, Nièvre, Saône-et-Loire, Yonne, Nord, Pas-de-Calais, Meurthe-et-Moselle, Meuse, Moselle, Vosges, Bas-Rhin, Haut-Rhin, Doubs, Jura, Haute-Saône, Territoire de Belfort, Loire-Atlantique, Maine-et-Loire, Mayenne, Sarthe, Vendée, Côtes-d'Armor, Finistère, Ille-et-Vilaine, Morbihan, Charente, Charente-Maritime, Deux-Sèvres, Vienne, Dordogne, Gironde, Landes, Lot-et-Garonne, Pyrénées-Atlantiques, Ariège, Aveyron, Haute-Garonne, Gers, Lot, Hautes-Pyrénées, Tarn, Tarn-et-Garonne, Corrèze, Creuse, Haute-Vienne, Ain, Ardèche, Drôme, Isère, Loire, Rhône, Savoie, Haute-Savoie, Allier, Cantal, Haute-Loire, Puy-de-Dôme, Aude, Gard, Hérault, Lozère, Pyrénées-Orientales, Alpes-de-Haute-Provence, Hautes-Alpes, Alpes-Maritimes, Bouches-du-Rhône, Var, Vaucluse, Corse-du-Sud, Haute-Corse, Guadeloupe, Martinique, Guyane, Réunion
LAU 1	Kantony
LAU 2	Obce

Zdroj: Vlastní zpracování

Porovnání ekonomické situace ČR a Francie

Rozdílnou ekonomickou situaci obou zemí lze dobře posoudit podle následujících tabulek. V první z nich jsou země Evropské unie rozděleny do skupin podle výše objemového indexu HDP na obyvatele, kdy tato hodnota za celou EU je rovna 100 a druhá vychází z mezinárodního srovnání zemí EU v roce 2009 zveřejněného na stránkách ČSÚ.

Jak vyplývá z tabulek, Francie již překročila hranici 90% z průměru HDP celé EU a již tedy nečerpá finanční prostředky z Kohezního fondu, ale pouze z fondů strukturálních. Česká republika, která tuto hranici ještě nepřesáhla, čerpá ze všech tří fondů ve všech třech Cílech EU pro toto programovací období.

Tab. 4: Rozdělení zemí do skupin podle výše objemového indexu HDP na obyvatele v roce 2008¹⁰

Skupina zemí	HDP na obyvatele v PPS (EU25 = 100)	Země
s vysokým příjmem	120 a vyšší	Dánsko, Irsko, Island, Lucembursko, Nizozemsko, Norsko, Rakousko, Švédsko, Švýcarsko, USA
s vyšším středním příjmem	100-119	Belgie, Finsko, Francie , Itálie, Německo, Spojené království, Španělsko
s nižším středním příjmem	50-99	Česká republika , Estonsko, Chorvatsko, Kypr, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Malta, Polsko, Portugalsko, Řecko, Slovensko, Slovinsko
s nízkým příjmem	méně než 50	Bulharsko, Makedonie, Rumunsko, Turecko

Zdroj: ČSÚ

10 ČSÚ. *Evropský srovnávací program* [online]. Cit. [10.2.2011]. Dostupné z WWW: <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/evropsky_srovnavaci_program>

Česká republika: HDP na obyvatele v PPS (EU27=100) 81 (rok 2009)¹¹

Francie: HDP na obyvatele v PPS (EU27=100) 107 (rok 2009)¹²

Tab. 5: Srovnání České republiky a Francie (2009)¹³

	EU 27	ČR	Francie
HDP na 1 obyvatele ve standardech kupní síly (PPS)	100	81	107
Míra růstu HDP na 1 obyvatele reálně, stálé ceny	-4,2	-4,1	-2,6
Produktivita práce na 1 zaměstnanou osobu (HDP v PPS na 1 zaměstnanou osobu)	100,0	71,8	120,3
Hrubé domácí výdaje na výzkum a vývoj (v % HDP; rok 2008)	1,9	1,47	2,02
Komparativní cenové úrovně	100,0	70,6	114,3
Daňové zatížení vybrané nízkopříjmové skupiny (rok 2008)	.	41,0	47,0
Míra dlouhodobé nezaměstnanosti (12 měsíců a déle)	3,0	2,0	3,3
Úroveň dosaženého vzdělání mladých 20–24 let (střední a vyšší vzdělání)	78,6	91,9	83,6
Energetická náročnost hospodářství (rok 2008)	100,0	149,2	109,8
Podíl výkonů v nákladní dopravě na HDP, 2000 = 100 (rok 2008)	104	86,6	83,4
Podíl elektřiny vyrobené z obnovitelných energetických zdrojů na hrubé spotřebě elektřiny (rok 2007)	7,8	4,7	7,0

Zdroj: ČSÚ

11 ČSÚ. *ČR v číslech* [online]. Cit. [10.2.2011]. Dostupné z WWW: <<http://www.czso.cz/csu/2010edicniplan.nsf/p/1409-10>>

12 ČSÚ. *ČR v číslech* [online]. Cit. [10.2.2011]. Dostupné z WWW: <<http://www.czso.cz/csu/2010edicniplan.nsf/p/1409-10>>

13 Zpracováno dle: ČSÚ. *ČR v číslech* [online]. Cit. [10.2.2011]. Dostupné z WWW: <<http://www.czso.cz/csu/2010edicniplan.nsf/p/1409-10>>

4 FONDY EU PRO ROZVOJ REGIONŮ – ERDF, ESF, FS

4.1 Regionální politika (politika HSS)

Strukturální fondy Evropské unie jsou finanční nástroje pro naplňování cílů Evropské unie v oblasti regionální politiky (politiky hospodářské a sociální soudržnosti). Strukturální fondy a Kohezní fond se zaměřují na řešení problémů nejméně rozvinutých regionů a států EU.¹⁴

„Tyto nástroje regionální politiky EU mají hrát velmi významnou úlohu při zajišťování ekonomické konvergence. Jejich konvergenční úloha však není vyčerpávající. Působí společně a v souladu s ostatními národními a regionálními politikami směřujícími tamtéž.“¹⁵

Regionální politika EU je jednou z nejdůležitějších politik Společenství, zaměřuje se na problematiku územního rozvoje a je hlavním nástrojem pro růst a zaměstnanost. Jednotlivé cíle politiky HSS vycházejí z Lisabonské (březen 2000) a Göteborgské strategie (červen 2001).

Jelikož je regionální politika velmi rozsáhlý pojem skloňovaný v dílech mnoha autorů, následuje ukázka několika vysvětlení regionální politiky.

„Politika soudržnosti by měla přispívat ke zvyšování růstu, konkurenceschopnosti a zaměstnanosti začleněním priorit Společenství v oblasti udržitelného rozvoje, jak byly definovány na zasedáních Evropské rady v Lisabonu a Göteborgu...“¹⁶

14 CINI, M. European politics. Oxford university press, 2007, s. 215

15 ZAHRADNÍK, P., *Vstup do Evropské unie-Přínosy a náklady konvergence*. 1. vydání. Praha: C.H.Beck, 2003. s. 69

16 BOHÁČKOVÁ, I., HRABÁNKOVÁ, M. *Strukturální politika Evropské unie*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009. s. 43

„Cílem politiky hospodářské a sociální soudržnosti je odstraňování vzniklých disparit mezi ekonomickou a sociální vyspělostí jednotlivých regionů EU, podpora rozvoje regionů a strukturálních změn vedoucích k hospodářským a sociálním přeměnám.“¹⁷

„Regionální politika představuje všechny veřejné přímé i nepřímé intervence státu, regionu, obcí a měst, vedoucí k lepšímu prostorovému rozdělení ekonomických i mimoekonomických činností. Lze v ní vidět snahu korigovat určité prostorové důsledky volné tržní ekonomiky ve smyslu dosažení dvou vzájemně závislých cílů, jimiž je ekonomický růst a zlepšení sociálního rozdělení.“¹⁸

„Regionální politika EU je souborem aktivit, nástrojů a prostředků, kterými se řídí státy Evropské Unie, a je součástí dlouhotrvajícího integračního procesu. Jejím cílem je zajistit srovnatelnou životní úroveň obyvatel všech regionů v rámci Unie a členských států a snížit rozdíly v hospodářské úrovni regionů s ohledem na jejich historické, kulturní a geografické odlišnosti. Regionální politika má dle principu solidarity podporovat směřování cílené pomoci do zaostávajících regionů nebo regionů s nevyhovující strukturou průmyslu a které jsou proto nuceny se přeorientovat na jiná odvětví. Prostřednictvím regionální politiky se podporují především konkurenceschopné, rozvojové a inovativní aktivity, což je dlouhodobě účinnější než například přímé dotace pro ohrožená odvětví.“¹⁹

Cíle regionální politiky pro období 2007-2013²⁰

Je důležité uvést zde Cíle regionální politiky pro toto programovací období, protože z nich se odvíjí všechny další kroky. Podle Šreina každý ekonom, podnikatel či pracovník státní správy ovládá seznam strukturálních cílů zpaměti, neboť každý výdaj

17 VILAMOVÁ, Š., *Čerpáme finanční zdroje z Evropské unie*. 1. vydání. Praha: GRADA Publishing a.s., 2005. s. 11

18 ADAMČÍK, S. *Zdroje teorie regionální politiky a regionálního rozvoje*, 1. vyd. Ostrava : VŠB – Technická univerzita Ostrava, 1997. s. 43

19 CHVOJKOVÁ, A., KVĚTOŇ, V., a kol. *Finanční prostředky strukturálních fondů EU v programovacím období 2007 – 2013*. 1. vydání. Praha: IREAS, Institut pro strukturální politiku, o. p. s., 2006. s. 9

20 BOHÁČKOVÁ, I., HRABÁNKOVÁ, M. *Strukturální politika Evropské unie*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009. s. 44 - 45

ze strukturálních fondů nebo půjčka od EIB musejí být doloženy právě odvoláním na některý z těchto cílů.²¹

Pro programovací období 2007-2013 byly stanoveny tyto 3 Cíle:

1. Cíl – Konvergence

Cíl Konvergence neboli sblížení je zaměřen na zaostávající regiony, tedy na urychlení procesu konvergence nejméně rozvinutých členských států a regionů. Patří sem investice do hmotného a lidského kapitálu, rozvoj inovací, rozvoj znalostní společnosti, zlepšování schopnosti adaptace na ekonomické a sociální změny, růst kvality životního prostředí a lepší výkonnost institucionální správy.

Z tohoto cíle mohou čerpat územní celky na úrovni NUTS 2, jejichž HDP na obyvatele nepřesahuje 75 % průměru HDP EU-25 a pro čerpání z Fondu soudržnosti je tato hranice 90 % HDP

2. Cíl – Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost

Tento Cíl se vztahuje na regiony, které již nespádají do Cíle konvergence. Zahrnuje investice do hmotného a lidského kapitálu, rozvoj inovací a rozvoj znalostní společnosti a podnikání, ochranu a zlepšování životního prostředí, zvyšování dostupnosti trhu práce pro pracovní síly i podniky, adaptaci pracovních sil a podniků na změny a dostupnost a rovnost v přístupu na trh práce pro všechny. Do tohoto Cíle patří územní celky na úrovni NUTS 1 a 2 a dále regiony, které již nesplňují podmínky pro zařazení do Cíle 1.

21 ŠREIN, Z. *Mechanismy hospodářské politiky Evropské unie*. 1. vydání. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 1999. s. 119

3. Cíl – Evropská územní spolupráce

Třetí Cíl je zaměřen na posílení příhraniční spolupráce prostřednictvím společných místních a regionálních iniciativ, na posílení nadnárodní spolupráce prostřednictvím opatření souvisejících s prioritami Společenství a přispívajících k integrovanému územnímu rozvoji a na posílení meziregionální spolupráce a výměnu zkušeností na vhodné územní úrovni. Spadají sem regiony v blízkosti pozemských vnitřních i vnějších hranic na úrovni NUTS 3 a regiony úrovně NUTS 3 podél mořských hranic do maximální vzdálenosti 150 km.

Pro lepší orientaci v této problematice slouží následující tabulka, ve které jsou uvedeny jednotlivé cíle, regiony NUTS a podmínky pro čerpání finančních prostředků.

Tab. 6: Podmínky pro čerpání z jednotlivých Cílů

Cíl	Území	Podmínka
Konvergence	NUTS2	<ul style="list-style-type: none">• HDP < 75% průměru EU-25• HDP < 90% průměru EU v příp. Kohezního fondu
Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost	NUTS 1 NUTS 2	<ul style="list-style-type: none">• Přesažení limitu pro zařazení do Cíle – Konvergence
Evropská územní spolupráce	NUTS 3	<ul style="list-style-type: none">• Poloha v blízkosti pozemských vnitřních i vnějších hranic.• Vzdálenost do 150 km od mořských hranic• Meziregionální a nadnárodní spolupráce

Zdroj: Vlastní zpracování

Největší část prostředků z fondů EU je orientována na Cíl - Konvergence. Do tohoto Cíle proudí téměř 82% z vyhrazených prostředků (v rámci ČR je to téměř 97%). Na Cíl - Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost připadá cca 16% (v rámci ČR 1,56%) a na Cíl - Evropská územní spolupráce 2,5% (v rámci ČR 1,46 %) prostředků fondů. Přesné údaje uvádí následující tabulka.

Tab. 7: Rozdělení prostředků fondů EU mezi cíle politiky HSS v období 2007 - 2013

Cíl	Fondy pro EU27		Fondy pro ČR	
Konvergence	283 mld. € (cca 7 082,80 mld. Kč)	81,54 %	25,88 mld. € (cca 730,00 mld. Kč)	96,98 %
Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost	54,96 mld. € (cca 1 385,40 mld. Kč)	15,95 %	419,09 mil. € (cca 11,73 mld. Kč)	1,56%
Evropská územní spolupráce	8,72 mld. € (cca 218,55 mld. Kč)	2,52%	389,05 mil. € (cca 10,97 mld. Kč)	1,46%
Celkem	347 mld. €	100,00 %	26,69 mld. € (cca 752,70 mld. Kč)	100,00 %

Zdroj: STRUKTURÁLNÍ FONDY²²

²² Fondy Evropské unie. *Regionální politika EU* [online]. Cit. [13. 2. 2011]. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/f35b30a8-c37b-44ec-abe4-ba01ec4294b6/Regionalni-politika-EU>>

4.2 Strukturální fondy

„Strukturální fondy jsou určeny pro chudší nebo jinak znevýhodněné regiony (např. venkovské a problémové městské oblasti, upadající průmyslové oblasti, oblasti s geografickým nebo přírodním znevýhodněním, jako například ostrovy, hornaté oblasti, řídké osídlené oblasti a pohraniční regiony).“²³

„EU považuje za prvořadý úkol snižování rozdílů mezi regiony a postupné vyrovnávání odlišné socio-ekonomické úrovně zemí při současném zachování jejich historických a kulturních hodnot. V souladu s principy hospodářské a sociální soudržnosti byly postupně vytvořeny strukturální fondy, jejichž primárním účelem je snižovat zaostalost znevýhodněných regionů včetně venkovských a zajistit v těchto oblastech vyrovnaný a udržitelný rozvoj.“²⁴

V současnosti už existují pouze dva strukturální fondy, a to Evropský sociální fond a Evropský fond pro regionální rozvoj.

Evropský sociální fond (European Social Fund - ESF)

Evropský sociální fond byl založen již v roce 1957 Smlouvou o založení Evropského společenství jako nástroj pro „zlepšení možností zaměstnávání pracovníků na vnitřním trhu, a tím pro zvyšování životní úrovně, jehož záměrem bude rozšiřovat možnosti zaměstnávání pracovníků a zvyšovat jejich profesní a geografickou mobilitu uvnitř Společenství a usnadňovat jejich přizpůsobování se změnám v průmyslu a ve výrobních systémech, zejména odborným vzděláváním a rekvalifikací.“²⁵

23 Fondy Evropské unie. *Regionální politika EU* [online]. Cit. [22. 11. 2010]. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/f35b30a8-c37b-44ec-abe4-ba01ec4294b6/Regionalni-politika-EU>>

24 SVATOŠOVÁ, L., BOHÁČKOVÁ, I., HRABÁNKOVÁ, M. *Regionální rozvoj z pozice strukturální politiky*. 1. vyd. České Budějovice: Jihočeská univerzita, Zemědělská fakulta, 2005.

25 PALÁČEK, M. *Základní dokumenty Evropské unie*. 1. vydání. Český Těšín: poradce s.r.o., 2005

Evropský sociální fond je tedy nejstarším strukturálním fondem a je nejdůležitějším nástrojem v oblasti intervencí orientovaných na lidské zdroje, zejména na mladé, ale i starší pracovní síly a nezaměstnané.

„Jeho vývoj lze rozdělit do několika etap, a to podle charakteru podpůrných opatření, eventuálně z časového hlediska podle programového období. V jednotlivých etapách se vyvíjel nejen charakter intervencí, ale docházelo také k pozvolnému růstu významu fondu v rámci ostatních strukturálních fondů. Postavení ESF bylo mimo jiné dáno i výší finančních prostředků pro fond určených v rámci rozpočtu Společenství. Zatímco v etapě 1961-1972 získal ESF prostředky ve výši přibližně 420 milionů účetních jednotek, v aktuální periodě 2007-2013 má k dispozici v rámci rozpočtových výdajů 55 mld. EUR.

V současném programovém období reaguje ESF na tři stěžejní skutečnosti, a to na rozšíření Evropské unie o 12 nových členských států, na stárnutí evropské populace a na pokračující a prohlubující se proces globalizace. Jako ostatní strukturální fondy přispívá k dosažení stanovených cílů Společenství. Angažuje se zejména v naplňování Cíle – Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost a Cíle – Konvergence, kde podporuje růst zaměstnanosti v nejméně ekonomicky rozvinutých členských státech a regionech. V obecné rovině vymezuje úkoly fondu Nařízení Rady (ES) č.1083/2006.“²⁶

Evropský sociální fond podporuje neinvestiční (neinfrastrukturní) projekty, tj. například rekvalifikace nezaměstnaných, speciální programy pro osoby se zdravotním postižením, děti, mládež etnické menšiny a další znevýhodněné skupiny obyvatel, tvorba inovativních vzdělávacích programů pro zaměstnance, podpora začínajícím OSVČ, rozvoj institucí služeb zaměstnanosti, rozvoj vzdělávacích programů včetně distančních forem vzdělávání, zlepšování podmínek pro využívání ICT pro žáky i učitele, zvyšování kompetencí řídicích pracovníků škol a školských zařízení v oblasti řízení a personální

26 BOHÁČKOVÁ, I., HRABÁNKOVÁ, M. *Strukturální politika Evropské unie*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009. s. 103-107

politiky, zavádění a modernizace kombinované a distanční formy studia, stáže studentů, pedagogů a vědeckých pracovníků v soukromém a veřejném sektoru apod.²⁷

Evropský fond regionálního rozvoje (European Regional Development Fund – ERDF)

„Po vstupu Velké Británie, Dánska a Irska v roce 1973 se Společenství rozrostlo na devět zemí. Vstup přinesl další regionální diferenciaci. Regionální problémy se doposud týkaly především Itálie a zámořských území Francie. Po roce 1973 se regionálně problematickou zemí stalo Irsko a některé regiony Velké Británie, zejména Severní Irsko. Vzniklé regionální disparity bylo třeba řešit. V říjnu 1972 na konferenci vrcholných představitelů členských zemí ES bylo proto rozhodnuto o zřízení Evropského fondu regionálního rozvoje, tj. finančního podpůrného nástroje, jehož posláním by bylo vyrovnávání rozdílů mezi regiony. Prostředky fondu měly sloužit jako podpůrná intervence k prostředkům členských států. Pro vznik fondu hovořily dvě věci, jednak to, že s odkazem na čl. 2 Smlouvy o EHS bylo vyrovnávání regionálních nerovností relevantním cílem Společenství, (...) a současně nutnost zmírnění regionálních disparit s ohledem na budování Hospodářské a měnové unie. Vznik fondu byl ještě jednou podpořen summitem v Kodani v prosinci 1973. O rok později, v prosinci 1974, bylo v Paříži na zasedání hlav členských států závazně rozhodnuto o zřízení Evropského fondu regionálního rozvoje (...). Nařízením Rady EHS č. 724/1975 z 18. 3. 1975 o zřízení Evropského fondu regionálního rozvoje byl tento fond, ke dni od vstupu tohoto nařízení v platnost, založen. (...)

Aktivita ERDF je v současném programovém období upravena v obecné rovině Nařízením Rady č. 1083/2006 z 11. 7. 2006 o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti a o zrušení Nařízení č. 1260/1999. Konkrétně pak Nařízením Evropského parlamentu

²⁷ Fondy Evropské unie. *Regionální politika EU* [online]. Cit. [22.11.2010]. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/f35b30a8-c37b-44ec-abe4-ba01ec4294b6/Regionalni-politika-EU>>

a Rady č. 1080/2006 z 5. 7. 2006 o Evropském fondu pro regionální rozvoj a o zrušení Nařízení č. 1783/1999. Nařízení určují úkoly fondu a rozsah jeho pomoci s ohledem na Cíle – Konvergence, Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost a Evropská územní spolupráce.²⁸

Evropský fond pro regionální rozvoj podporuje investiční (infrastrukturní) projekty, tj. například výstavba silnic a železnic, odstraňování ekologických zátěží, budování stokových systémů, výstavby poldrů a úpravy koryt řek, podpora inovačního potenciálu podnikatelů, podpora začínajícím podnikatelům, rozvoj a obnova sportovních areálů využitelných pro cestovní ruch, rekonstrukce kulturních památek, využívání obnovitelných zdrojů energie, výsadba regenerační zeleně, ekologické a energeticky efektivní sanace bytových domů, výstavba či oprava infrastruktury pro poskytování zdravotní péče, investice do dopravní a technické infrastruktury průmyslových zón, zavádění služeb elektronické veřejné správy, posilování spolupráce podnikatelů v příhraničních regionech, modernizace systému krizového managementu apod.²⁹

28 BOHÁČKOVÁ, I., HRABÁNKOVÁ, M. *Strukturální politika Evropské unie*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009. s. 109

29 Fondy Evropské unie. *Regionální politika EU* [online]. Cit. [22.11.2010]. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/f35b30a8-c37b-44ec-abe4-ba01ec4294b6/Regionalni-politika-EU>>

4.3 Fond soudržnosti

(Cohesion Fund – Kohezní fond)

Mimo soustavu strukturálních fondů stojí Fond soudržnosti (nazývaný také Kohezní fond), který stejně jako oba předchozí fondy významně přispívá k naplňování cílů politiky hospodářské a sociální soudržnosti.

Tento fond byl založen až v roce 1994 Nařízením rady (ES) č. 1164/1994 o zřízení Fondu soudržnosti. V odůvodnění založení fondu je v souvislosti s politikou soudržnosti zmiňován zejména význam existence finančních nástrojů v oblasti životního prostředí a dopravní infrastruktury, které představují společný zájem vzhledem k přistoupením třetímu stupni Hospodářské a měnové unie a vzhledem k funkčnosti vnitřního trhu EU. Jak už bylo řečeno, fond soudržnosti od svého vzniku nepatřil mezi strukturální fondy, na rozdíl od nich byly z něho podpory poskytovány přímo členskými státy a ne na regionální úrovni. Rovněž základní kritérium pro poskytování podpor, výše HDP/obyv., měla jinou výši a příspěvky byly poskytovány na projekty, kde Společenství hraje celou výši uznatelných nákladů, a ne pouze přispívá, jako je tomu v případě strukturálních fondů. I když i nadále stojí Fond soudržnosti mimo strukturální fondy, týkají se ho v současnosti shodná základní ustanovení.³⁰

„Fond soudržnosti je na rozdíl od strukturálních fondů určený na podporu rozvoje chudších států, nikoli regionů. Podobně jako u ERDF jsou z něj podporovány investiční (infrastrukturní) projekty, avšak jen se zaměřením na dopravní infrastrukturu většího rozsahu (dálnice a silnice I. třídy, železnice, vodní doprava, řízení silniční, železniční, říční, námořní a letecké dopravy) a ochranu životního prostředí.“³¹

30 BOHÁČKOVÁ, I., HRABÁNKOVÁ, M. *Strukturální politika Evropské unie*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009. s. 141

31 *Fondy Evropské unie. Regionální politika EU* [online]. Cit. [22.11.2010]. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/f35b30a8-c37b-44ec-abe4-ba01ec4294b6/Regionalni-politika-EU>>

4.4 Využití fondů EU – obecně

Principy regionální politiky

Čerpání prostředků z fondů EU není nahodilý, neorganizovaný proces. Celá regionální politika, a tedy i způsob čerpání z fondů jsou postaveny na pěti hlavních principech. Jsou to:

- Princip koncentrace

Tento princip znamená, že prostředky všech strukturálních fondů jsou zaměřeny na naplňování základních cílů Společenství.

- Princip programování

Princip programování, někdy také programového plánování, vychází z potřeby víceletých programů pro naplňování cílů Společenství. Tento princip patří mezi hlavní zásady poskytování pomoci.

- Princip partnerství

Partnerstvím je zde míněna spolupráce jednotlivých aktérů regionální politiky, tzn. Komise, členských států a odpovídajících regionálních autorit.

- Princip adicionality

Princip adicionality, nebo princip doplňkovosti, definuje pomoc Společenství jako doplňující prostředky k prostředkům národním. „V zájmu Komise není vytlačení regionální politiky, která je realizována na úrovni členských států, ale její doplnění. Předpokládá se proto, že projekty jsou spolufinancovány členskými státy. Proto byly pevně stanoveny horní hranice pro financování projektů v rámci jednotlivých cílů.“³²

32 FIALA, P., PITROVÁ, M. *Evropská unie*. 2. doplněné a aktualizované vydání. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009. s. 525

- Princip vyhodnocování a monitorování

Při uplatňování tohoto principu jde o průběžné sledování a vyhodnocování prováděných opatření a celkové efektivity vynakládaných prostředků. Monitorování probíhá na několika úrovních (projekt, opatření, priorita, program) a v několika etapách (ex-ante, interim, ex-post).³³

Programová dokumentace

„Každá členská země si dojednává s Evropskou komisí operační programy (OP), které jsou zprostředkujícím mezistupněm mezi třemi hlavními evropskými fondy (ERDF, ESF, FS) a konkrétními příjemci finanční podpory v členských státech a regionech. Jsou to strategické dokumenty představující průnik priorit politiky hospodářské a sociální soudržnosti EU a individuálních zájmů členských států.“³⁴

Toto dojednávání jednotlivých operačních programů vychází z již zmíněného principu programování.

„Proces programování v jeho základní podobě lze popsat pomocí několika kroků:

- V první fázi jsou na národní (regionální) úrovni zpracovány Národní (regionální) rozvojové plány. Tyto strategické dokumenty vymezují přístup státu (regionu) k podpoře regionálního rozvoje a stanovují soubor oblastí, u kterých bude prioritně implementována podpora ve formě prioritních os.
- Na základě těchto dokumentů zpracovaných odpovědnými orgány v rámci členských zemí pak Evropská komise přistoupí k vyjednání dohody o podobě a konkrétní formě pomoci poskytované na dané období ze strukturálních fondů. Tato dohoda má podobu Rámce podpory Společenství.

33 PPT prezentace na předmět REM 2: R. Prokešová, M. Hrabánková

34 Fondy Evropské unie. *Informace o fondech EU* [online]. Cit. [22.11.2010]. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/Informace-o-fondech-EU>>

- Třetím krokem je rozvedení schválených prioritních os rozvojového plánu do podoby podkládajících Operačních programů, které v rámci určitého sektoru či regionu vymezují sadu priorit a opatření, na které budou navázány konkrétní aktivity – projekty. Tato činnost je opět svěřena národním orgánům.³⁵

Struktura cílů a finančních nástrojů

V každém ze třech Cílů regionální politiky lze čerpat prostředky z jednoho nebo více zmíněných fondů. Pro přehlednost uvádím následující tabulku:

Tab. 8: Struktura Cílů a finančních nástrojů

Cíl	Finanční nástroj
Konvergence	Fond soudržnosti ERDF ESF
Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost	ERDF ESF
Evropská územní spolupráce	ERDF

Zdroj: Vlastní zpracování dle: Abeceda fondů EU 2007-2013³⁶

35 KÖNIG, P., LACINA, L, a kol., *Rozpočet a politiky Evropské unie*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2004. Str. 165

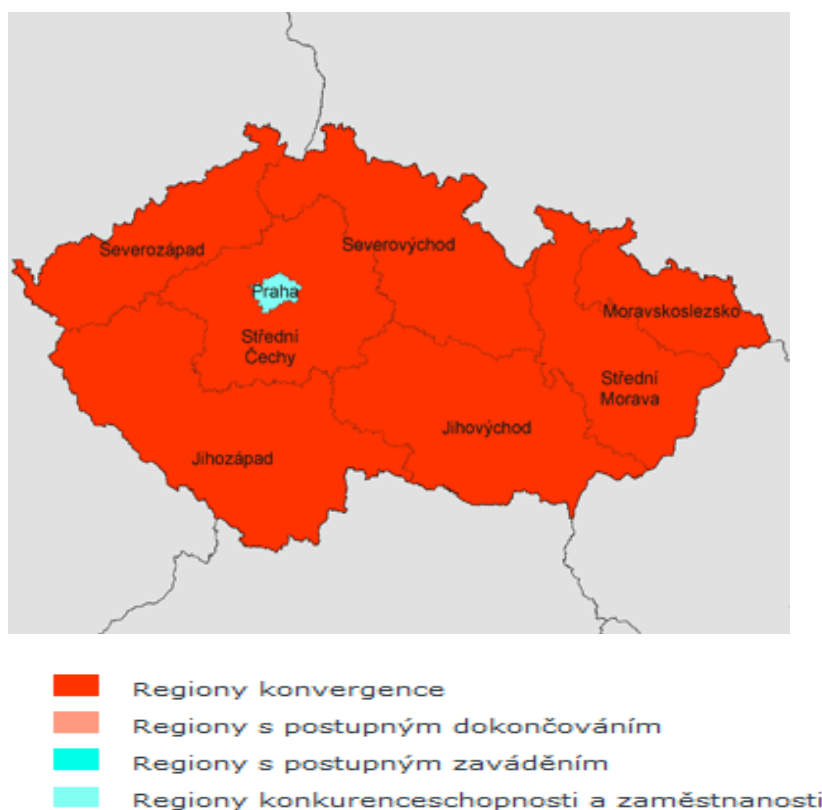
36 *Abeceda fondů Evropské unie 2007-2013*, MMR ČR, Odbor evropských fondů, 2007

PRAKTICKÁ ČÁST

5 VYUŽITÍ FONDŮ EU PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ V ČESKÉ REPUBLICĚ

Česká republika je v současném programovacím období způsobilá čerpat prostředky ze všech tří zmiňovaných fondů ve všech třech Cílech regionální politiky. Celé území ČR splňuje podmínky pro čerpání prostředků z Cíle - Konvergence, jedinou výjimku tvoří Praha, která již překonala hranici 75 % průměru HDP na obyvatele EU-25 a byla zařazena do Cíle – Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost.

Obr. 1: Způsobilé regiony pro jednotlivé Cíle v ČR³⁷

³⁷ European commission. *Regional policy* [online]. Cit. [13.2.2011].

Dostupné z WWW: <http://ec.europa.eu/regional_policy/atlas2007/czech/index_en.htm>

5.1 Operační programy

Česká republika má pro programovací období 2007-2013 vyjednáno 26 operačních programů v rámci všech třech strukturálních Cílů:

Cíl – Konvergence

V tomto Cíli má ČR vyjednáno 8 tematických operačních programů (tzv. TOP) a 7 regionálních (tzv. ROP) a může čerpat prostředky až do výše 25,88 miliard EUR.

Tematické OP (TOP)

- OP Životní prostředí
- OP Doprava
- OP Podnikání a inovace
- OP Výzkum a vývoj pro inovace
- OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost
- OP Lidské zdroje a zaměstnanost
- Integrovaný OP
- OP Technická pomoc

Regionální OP (ROP)

Každý Regionální operační program pokrývá několik oblastí a má za cíl urychlené rozvoje regionů, zvýšení jejich konkurenceschopnosti, vytvoření zajímavého prostředí pro investory atd.

- ROP NUTS2 Jihovýchod
- ROP NUTS2 Jihozápad
- ROP NUTS2 Moravskoslezsko
- ROP NUTS2 Severovýchod
- ROP NUTS2 Severozápad
- ROP NUTS2 Střední Čechy
- ROP NUTS2 Střední Morava

Cíl – Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost

Ve druhém Cíli, který se zatím týká pouze území Prahy, má ČR vyjednané dva operační programy. Pro tento Cíl v ČR je z ESF a ERDF vyhrazeno 419,09 milionu EUR.

- OP Praha Konkurenceschopnost
- OP Praha Adaptabilita

Cíl – Evropská územní spolupráce

Ve třetím Cíli má Česká republika celkem 9 operačních programů, z toho 5 je orientovaných na přeshraniční, 1 na nadnárodní a 1 na mezinárodní spolupráci. Poslední 2 programy mají celoevropský charakter. V tomto Cíli může ČR čerpat z ERDF až 389,05 milionů EUR.

- OP Mezinárodní spolupráce
- OP Nadnárodní spolupráce
- OP Přeshraniční spolupráce ČR - Bavorsko

- OP Přeshraniční spolupráce ČR - Polsko
- OP Přeshraniční spolupráce ČR - Rakousko
- OP Přeshraniční spolupráce ČR - Sasko
- OP Přeshraniční spolupráce ČR - Slovensko
- Síťový OP ESPON 2013
- Síťový OP INTERACT II

5.2 ESF v ČR³⁸

V rámci operačních programů ESF v České republice dochází ke zlepšování systému vzdělávání tak, aby byly naplňovány potřeby trhu práce a zároveň byl podporován výzkum a vývoj a vysokoškolské vzdělávání. ESF se zaměřuje na integraci nezaměstnaných osob, integraci mladých lidí a osob vyloučených z trhu práce do pracovního procesu, podporuje adaptaci pracovníků na průmyslové změny, další vzdělávání a kvalifikace, podporuje rovné příležitosti, zaměřuje se na růst zaměstnanosti atd. Dále také ESF přispívá k modernizaci veřejné správy.

Objem finančních prostředků z ESF pro ČR na programovací období 2007-2013 činí 3,8 mld. EUR.³⁹

³⁸ Zpracováno dle: přednášky z předmětů REM 2, REPR; European commission. *ESF* [online]. Cit. [19.2.2011].

Dostupné z WWW: <http://ec.europa.eu/employment_social/esf/members/cz_cs.htm>

³⁹ ESF. *Evropský sociální fond v ČR* [online]. Cit. [20.2.2011]. Dostupné z WWW: <<http://www.esfcr.cz/evropsky-socialni-fond-v-cr>>

Priority ESF v České republice

„Česká republika využívá tři pilíře pro maximální užitek z financování ESF:

- zlepšování vzdělávání a inovačního potenciálu,
- aktivace pracovní síly včetně boje proti nezaměstnanosti a sociálnímu vyčleňování,
- zvláštní přístup k lidským zdrojům v Praze.

Toto pojetí se odráží ve třech operačních programech ESF pro Českou republiku – dva tematické OP se zaměřují na vzdělávání a na zaměstnanost a jeden regionální program se věnuje Praze.⁴⁰

V České republice jsou z Evropského sociálního fondu financovány 3 operační programy, a to:

- OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost
- OP Lidské zdroje a zaměstnanost
- OP Praha - Adaptabilita

OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost (OPVK)⁴¹

Globálním cílem OP VK 2007-2013 je rozvoj vzdělanostní společnosti za účelem posílení konkurenceschopnosti ČR prostřednictvím modernizace systémů počátečního, terciárního a dalšího vzdělávání, jejich propojení do komplexního systému celoživotního učení a zlepšení podmínek ve výzkumu a vývoji.

40 European commission. *ESF* [online]. Cit. [19.2.2011]. Dostupné z WWW: <http://ec.europa.eu/employment_social/esf/members/cz_cs.htm>

41 MŠMT. *Cíle OPVK* [online]. Cit.[19.2.2011]. Dostupné z WWW <<http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy/cile-op-vk>>

K dosažení globálního cíle OPVK slouží další specifické cíle:

- Rozvoj a zkvalitňování počátečního vzdělávání s důrazem na zlepšení klíčových kompetencí absolventů pro zvýšení jejich uplatnitelnosti na trhu práce a zvýšení motivace k dalšímu vzdělávání.
- Inovace v oblasti terciárního vzdělávání směrem k propojení s výzkumnou a vývojovou činností, větší flexibilitě a kreativitě absolventů uplatnitelných ve znalostní ekonomice atd.
- Posílení adaptability a flexibility lidských zdrojů jako základního faktoru konkurenceschopnosti ekonomiky a udržitelného rozvoje ČR prostřednictvím podpory dalšího vzdělávání jak na straně nabídky, tak poptávky.
- Vytvoření moderního, kvalitního a efektivního systému celoživotního učení.

OP Lidské zdroje a zaměstnanost (OPLZZ) ⁴²

Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost je zaměřený na snižování nezaměstnanosti prostřednictvím aktivní politiky trhu práce, profesního vzdělávání, dále na začleňování sociálně vyloučených obyvatel zpět do společnosti, zvyšování kvality veřejné správy a mezinárodní spolupráci v uvedených oblastech.

Hlavním cílem tohoto programu je zvýšit míru zaměstnanosti a zaměstnatelnosti v České republice na průměr nejlepších patnácti zemí EU, a to především zaměřením na:

- Zvýšení adaptability zaměstnanců a zaměstnavatelů pomocí zvyšování kvalifikace, zavádění moderních systémů rozvoje lidských zdrojů v podnicích a prevence nezaměstnanosti v restrukturalizovaných firmách.

42 ESF. OPLZZ [online]. Cit. [19.2.2011]. Dostupné z WWW: <<http://www.esfcr.cz/07-13/oplzz>>

European commission. *ESF* [online]. Cit. [19.2.2011]. Dostupné z WWW: <http://ec.europa.eu/employment_social/esf/members/cz_cs.htm>

- Aktivní politiky na trhu práce se zaměřením na zvyšování dostupnosti zaměstnání a trvalou integraci lidí hledajících pracovní místo a na prevenci nezaměstnanosti.
- Podporu začleňování a boj proti dlouhodobé nezaměstnanosti lidí ze znevýhodněných skupin.
- Zvyšování kapacity, kvality, účinnosti a transparentnosti veřejné správy a služeb, aby se omezila administrativní zátěž kladená na lidi i podniky.

OP Praha – Adaptabilita (OPPA)⁴³

Konkurenceschopnost Prahy se zvýší prosazením adaptabilního a efektivního přístupu k lidským zdrojům a zlepšením dostupnosti zaměstnanosti pro všechny. To dále podpoří udržitelný sociálně ekonomický rozvoj regionu, který prospěje i hospodářskému rozvoji České republiky jako celku.

Realizovány budou tři strategie zaměřené na:

- rozvoj znalostní ekonomiky,
- dostupnější trh práce,
- zapojení dříve vyloučených skupin na trhu práce.

Vzdělávací systém bude více zaměřen na získání dovedností požadovaných na trhu práce.

Následující tabulka uvádí přehled financování operačních programů z Evropského sociálního fondu.

43 European commission. *ESF* [online]. Cit. [18.2.2011]. Dostupné z WWW: <http://ec.europa.eu/employment_social/esf/members/cz_cs.htm>

Tab. 9: Finanční plán ESF v ČR 2007-2013 (EUR)

Program	Financování Společenstvím	Národní financování	Finanční prostředky celkem
OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost	1 828 714 781	322 714 374	2 151 429 155
OP Lidské zdroje a zaměstnanost	1 837 421 405	319 418 102	2 156 839 507
OP Praha – Adaptabilita	108 385 242	19 126 807	127 512 049
CELKEM (EUR)	3 774 521 428	661 259 283	4 435 780 711

Zdroj: EVROPSKÁ KOMISE⁴⁴

5.3 Fond soudržnosti v ČR

V České republice, která v tomto programovacím období ještě splnila podmínky pro možnost čerpání prostředků z Fondu soudržnosti, je z tohoto fondu investováno 8,8 miliard EUR do projektů v rámci Cíle – Konvergence.

5.4 ERDF v ČR

Z fondu ERDF jsou v ČR financovány téměř všechny projekty v rámci Cíle – Konvergence. Výjimku tvoří OP Lidské zdroje a zaměstnanost a OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost, které jsou financovány z ESF.

⁴⁴European commission. *ESF v ČR* [online]. Cit. [19.2.2011]. Dostupné z WWW: <http://ec.europa.eu/employment_social/esf/members/cz_cs.htm>

Dále ERDF financuje OP Praha konkurenceschopnost z Cíle – Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost a všechny OP v rámci Cíle – Evropská územní spolupráce.

Financování jednotlivých Cílů v ČR

Tab. 10: Financování jednotlivých Cílů v ČR 2007-2013 v miliardách EUR (zaokrouhleno)

CÍL	FOND	EU	ČR VEŘEJNÉ ZDROJE	CELKEM
KONVERGENCE	FS	8,8	1,5	10,3
	ERDF	13,4	2,3	15,8
	ESF	3,6	0,6	4,2
CELKEM		25,8		
REGIONÁLNÍ KONKURENCESCHOPNOST A ZAMĚSTNANOST	ERDF	0,3	0,04	0,3
	ESF	0,2	0,02	0,2
CELKEM		0,5		
EVROPSKÁ ÚZEMNÍ SPOLUPRÁCE	ERDF	0,4	-	0,4
CELKEM		26,7	4,6	31,3

Zdroj: EVROPSKÁ KOMISE⁴⁵

⁴⁵ European commission. *European cohesion policy in the Czech republic*. [online]. Cit. [17.2.2011]. Dostupné z WWW: <http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/country2009/cs_en.pdf>

5.5 Shrnutí ČR⁴⁶

O strukturální fondy i Fond soudržnosti je velký zájem. Čeští žadatelé si podali projekty již za 1,01 bilionu korun (stav platný k 3. 2. 2011).

Celková částka, která byla našemu státu přidělena na období let 2007–2013, je 754,9 miliardy korun. Tyto peníze se rozdělují prostřednictvím strukturálních fondů a Fondu soudržnosti.

Na bilionovou sumu podaných projektů připadá 59 292 žádostí. Samozřejmě ne každý podaný projekt dostane prostředky skutečně přiděleny. Důraz se klade na efektivitu, a proto projekty procházejí důkladným výběrovým hodnocením. Evropská unie za vynaložené prostředky kohezní politiky požaduje záruky, že podpořené aktivity jsou skutečně ekonomicky prorůstové, nesuplují mandatorní výdaje českého rozpočtu a zároveň podporují či alespoň neohrožují sociální soudržnost, rovné příležitosti ani ekologickou rovnováhu v ČR

Více než 56 procent z celkové částky, kterou má Česká republika k dispozici, již bylo přiděleno příjemcům na jednotlivé projekty. Protože jsme v polovině programového období, je to částka odpovídající.

- V různých fázích realizace se nyní nachází 24 445 projektů.
- Jejich hodnota dosahuje téměř 424 miliard korun.

Zbylá polovina peněz tak ještě bude přidělena na nové projekty. V některých operačních programech je ovšem již nyní takový přetlak, že nemohou zdaleka uspokojit všechny zájemce. To platí zejména pro pražské programy, které mají kvůli vysokému HDP Prahy jako regionu výrazně nižší alokace než všechny ostatní regiony v ČR.

Největší objem nepřerozdělených peněz v současné době je naopak v oblastech:

⁴⁶ Tato kapitola je čerpána z: *Leták Evropské fondy - aktuální stav* (k 3. února 2011)

Dostupné také z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/CMSPages/GetFile.aspx?guid=e15ee5f0-d30a-49f1-a6ce-93e913c49f92>>

- vědy a výzkumu
- školství
- životního prostředí.

Regionální operační programy postupují v čerpání velmi úspěšně a ve zbývajících letech programového období budou většinou vydávat už jen konkrétněji zaměřené výzvy.

Prakticky celou svou alokaci již přidělil Operační program Doprava.

Stav k 3. 2. 2011 vypadal následovně:

- Celková alokace fondů EU pro ČR 2007–2013: 754,9 mld. Kč
- Podané žádosti o podporu: 1014,1 mld. Kč
- Schválené projekty: 423,9 mld. Kč
- Proplacené finanční prostředky: 207,1 mld. Kč

5.6 Operační programy zaměřené na sociální integraci, zaměstnanost, vzdělávání a výchovu

Vzhledem k velkému množství operačních programů, které mají jak ČR, tak Francie usmlouvány, jsem si pro bližší prozkoumání vybrala pouze operační programy, které se dotýkají sociální oblasti, zaměstnanosti a vzdělávání a výchovy.

V České republice splňují tato kritéria následující operační programy:

- OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost
- OP Lidské zdroje a zaměstnanost
- OP Praha Adaptabilita
- OP Výzkum a vývoj pro inovace

OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost (OPVK)⁴⁷

OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost je tematický operační program v rámci Cíle Konvergence, avšak v případě projektů zaměřených na celoživotní vzdělávání je hrazen také z prostředků v rámci Cíle Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost. Hlavním cílem OPVK je zkvalitnění a modernizace systémů počátečního, terciárního a dalšího vzdělávání, jejich propojení do systému celoživotního učení a zlepšení podmínek ve výzkumu a vývoji.

Pro tento OP je v rámci fondů EU vymezeno 1, 83 miliard EUR, což odpovídá asi 6,8 % všech prostředků z fondů EU pro ČR.

⁴⁷ Fondy Evropské unie. *OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost*. [online]. Cit. [18.2.2011]. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/bc9cc738-7fb0-4742-9b90-b75ce4b28b2e/OP-Vzdelavani-pro-konkurenceschopnost>>

OPVK je rozdělen na 5 prioritních os:

- Počáteční vzdělávání

Do této priority patří např. zavádění vyučovacích metod, organizačních forem a výukových činností, které vedou k rozvoji klíčových kompetencí, rozšíření výuky v cizích jazycích na středních školách, propracování a rozšíření nabídky asistenčních služeb pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, další vzdělávání pracovníků škol a školských zařízení a podpora tohoto vzdělávání atd. Na tuto osu je vyčleněno 612,1 milionů EUR, tj. 34 % alokace OPVK.

- Terciární vzdělávání, výzkum a vývoj

Tato osa zahrnuje např. inovace studijních programů na VOŠ a VŠ v souladu s požadavky znalostní ekonomiky a potřebami trhu práce, další vzdělávání učitelů, řídicích pracovníků a administrativních pracovníků na VOŠ, další specifické odborné vzdělávání pracovníků výzkumu a vývoje, podpora mobility pracovníků mezi výzkumnými institucemi a soukromým a veřejným sektorem, spolupráce mezi institucemi terciárního vzdělávání, výzkumnými a vývojovými pracovišti a podnikatelským a veřejným sektorem apod. Prioritní osa 2 má přiděleno 626,5 milionů EUR, tzn. 35 % alokace OPVK.

- Další vzdělávání

Sem patří např. podpora vzdělávání v oblasti obecných a odborných kompetencí, vzdělávací moduly zaměřené na podporu obecných kompetencí (jazykové a IT dovednosti, podpora podnikatelských dovedností, znalostí a dovedností v environmentální oblasti), rozvoj vzdělávacích programů pro vzdělávání dospělých, vzdělávání pedagogů, lektorů, řídicích a organizačních pracovníků škol a dalších vzdělávacích a poradenských středisek v oblasti specializačního vzdělávání a vzdělávání pro udržitelný rozvoj apod. Pro osu 3 bylo vyhrazeno 289,9 milionů EUR, tj. 16 % alokace OPVK.

- Systémový rámec celoživotního učení

V rámci této osy jsou financovány takové aktivity, které v oblasti počátečního, terciárního a dalšího vzdělávání přispívají k vytváření systému celoživotního učení, a to na území celé ČR, tedy i v Praze. Tato osa má přiděleno 227,1 milionů EUR, tj. 12 % alokace OPVK.

- Technická pomoc

Pro technickou pomoc je v OPVK vyhrazeno 72,4 milionů EUR, tj. 4 % alokace OPVK.

OP Lidské zdroje a zaměstnanost (OPLZZ)⁴⁸

OP Lidské zdroje a zaměstnanost je tematický operační program spadající do Cíle Konvergence. Je financován z ESF, konkrétně je pro OPLZZ vyčleněno 1,84 miliard EUR, což činí přibližně 6,8 % všech prostředků z fondů EU určených pro ČR.

OPLZZ je zaměřený na snižování nezaměstnanosti prostřednictvím aktivní politiky na trhu práce, profesního vzdělávání, dále na začleňování sociálně vyloučených obyvatel zpět do společnosti, zvyšování kvality veřejné správy a mezinárodní spolupráci v uvedených oblastech.

OPLZZ je rozdělen na 6 prioritních os:

- Adaptabilita

Na prioritní osu 1 je vyčleněno 525,4 milionů EUR, tj. 28,6 % celkové alokace OPLZZ. Patří sem další profesní vzdělávání podporované zaměstnavateli, tvorba

48 Fondy Evropské unie. *OP Lidské zdroje a zaměstnanost* [online]. Cit. [19.2.2011]. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/d26c8d6a-821b-45df-9c9c-29a8a55f7e1e/OP-Lidske-zdroje-a-zamestnanost>>

nových vzdělávacích programů pro zaměstnance včetně přípravy podnikových lektorů a instruktorů, uplatňování pružných forem organizace práce apod.

- Aktivní politika trhu práce

Na prioritní osu 2 je vyčleněno 605,8 milionů EUR, tj. 33 % OPLZZ. Patří sem aktivity jako rekvalifikace, zprostředkování zaměstnání, podpora veřejně prospěšných prací a krátkodobých pracovních příležitostí, zajištění odborné praxe, podpora nových forem zaměstnání pro uplatnění žen a mladých lidí na trhu práce, podpora začínajícím OSVČ, tvorba, realizace a rozšíření specifických integrovaných školicích programů pro integraci uchazečů o zaměstnání ohrožených sociální exkluzí apod.

- Sociální integrace a rovné příležitosti

Na tuto osu je vyčleněno 398,6 milionů EUR, tj. 21,7 % OPLZZ. Podporovány jsou aktivity jako např. poskytování sociálních služeb a podpora dalších nástrojů, které vedou k sociálnímu začleňování a k prevenci sociálního vyloučení, transformace pobytových zařízení pro cílové skupiny osob, vzdělávací programy, kurzy, odborné vzdělávání pro sociálně vyloučené, poradenské programy k aktivizaci a motivaci sociálně vyloučených při vyhledávání zaměstnání, zpřístupnění nabídky dalšího vzdělávání, rekvalifikace a zvyšování kvalifikace pro ženy, rozvoj distančních forem vzdělávání apod.

- Veřejná správa a veřejné služby

Tato osa má přiděleno 195,1 milionů EUR, tj. 10,6 % OPLZZ a patří sem aktivity zahrnující zefektivnění řízení lidských zdrojů ve veřejné správě, včetně vzdělávání zaměstnanců úřadů veřejné správy, politiků včetně zastupitelů územních samosprávných celků, metodiků a školitelů pro veřejnou správu, aplikace moderních metod zvyšování výkonnosti, kvality a transparentnosti veřejné správy a veřejných služeb apod.

- Mezinárodní spolupráce

Na prioritní osu 5 je vyčleněno 39,0 milionů EUR, tj. 2,1 % OPLZZ. Podporuje se výměna zkušeností a přenos dobré praxe mezi členskými státy v otázkách týkajících se věcného zaměření ESF, vznik tematických sítí, zaměřených na řešení specifického problému apod.

- Technická pomoc

Na technickou pomoc je vyhrazeno 73,5 milionů EUR, tj. 4% OPLZZ

OP Praha Adaptabilita (OPPA)⁴⁹

Operační program Praha Adaptabilita je financován z ESF a prostředky v celkové výši 108,39 milionů EUR (tj. 0,41 % prostředků z fondů EU pro ČR) čerpá v rámci Cíle Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost.

OPPA podporuje neinvestiční projekty zaměřené na vzdělávání, sociální integraci, podporu zaměstnanosti a rozvoj lidských zdrojů ve výzkumu a vývoji, a to vše pouze na území Prahy.

OPPA je rozdělen do 4 prioritních os:

- Podpora rozvoje znalostní ekonomiky

Na prioritní osu 1 je vyčleněno 41,4 milionů EUR, tj. 38,2 % OPPA. Patří sem kurzy dalšího vzdělávání, školení a odborná příprava poskytovatelů dalšího vzdělávání, zvyšování kvalifikace zaměstnanců a absolventů škol formou odborných stáží a přenosem zkušeností, rozvoj, zavádění a realizace systémů dalšího vzdělávání ve firmách a oborech; podpora budování kapacit lidských

49 Fondy Evropské unie. *OP Praha Adaptabilita*. [online]. Cit. [20.2.2011]. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/575b6253-c04f-4eba-818f-acaecd7aa003/OP-Praha-Adaptabilita>>

zdrojů ve výzkumu a vývoji, vzdělávání a poradenství při zakládání nových firem apod.

- Podpora vstupu na trh práce

Osa 2 má přiděleno 31,6 milionů EUR, tj. 29,2 % OPPA a podporuje poskytování sociálních služeb s cílem zlepšit postavení sociálně znevýhodněných osob na trhu práce, podpora při hledání a udržení práce (např. vzdělávání, praxe), podpora dalšího vzdělávání pracovníků v sociálních službách, opatření pro podporu rovných šancí pro ženy a muže na trhu práce, podpora pracovního prostředí vstřícného k rodinám a rozvoj flexibilních forem organizace práce apod.

- Modernizace počátečního vzdělávání

Na osu 3 je vyčleněno 31,6 milionů EUR, tj. 29,2 % OPPA. Podporují se aktivity jako rozvoj a inovace vzdělávacích programů na SŠ a VOŠ, rozvíjení spolupráce škol s podniky, vysokými školami a institucemi výzkumu a vývoje, další vzdělávání pedagogických a akademických pracovníků, odborných pracovníků ve školství, rozvoj studijních programů na vysokých školách, podpora začlenění znevýhodněných žáků a studentů do vzdělávacích programů škol běžného typu apod.

- Technická pomoc

Technická pomoc je podporována 4,7 miliony EUR, tj. 3,4 % OPPA.

OP Výzkum a vývoj pro inovace (OPVAVPI) ⁵⁰

Tento operační program spadá do tematických programů v rámci Cíle – Konvergence. Z evropských fondů, konkrétně z ERDF je pro něj určeno 2070,68 milionů EUR. Je

50 Fondy Evropské unie. *OP Výzkum a vývoj pro inovace* [online]. Cit. [20.2.2011]. Dostupné z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/977e2e36-937e-4432-afe7-165afd87e676/OP-Vyzkum-a-vyvoj-pro-inovace>>

zaměřený na posilování výzkumného, vývojového a proinovačního potenciálu ČR, a to především prostřednictvím vysokých škol, výzkumných institucí a jejich spolupráce se soukromým sektorem. Podporuje vybavení výzkumných pracovišť moderní technikou, budování nových výzkumných pracovišť a zvyšování kapacity terciárního vzdělávání.

O podporu z OP VAVPI mohou požádat veřejné a státní vysoké školy provádějící výzkum a vývoj, veřejné výzkumné instituce, výzkumné ústavy, právnické osoby a další.

OP Výzkum a vývoj pro inovace obsahuje 5 prioritních os:

- Evropská centra excelence

Např. rekonstrukce a rozšíření kapacit VaV, popř. ekonomicky odůvodněná výstavba nových kapacit, pořízení přístrojového, laboratorního a informačního vybavení a infrastruktury pro výzkum, technologický rozvoj atd. Na tuto prioritní osu je vyčleněno 685,4 milionu EUR, tj. 33,1 % OP VAVPI.

- Regionální VaV centra

Sem patří např. vznik a rozvoj kvalitně vybavených pracovišť VaV zaměřených na aplikovaný výzkum, posílení jejich spolupráce s aplikační sférou (podniky, nemocnice atp.) dle potřeb regionu. Na tuto osu je určeno 685,4 mil. EUR, tj. 33,1 % OP VAVPI.

- Komericializace a popularizace VaV

Např. podpora komercializace výsledků VaV ve výzkumných institucích, zejména financováním etapy od poznatků VaV do fáze následného komerčního využití a podporou systému komercializace a ochrany duševního vlastnictví, včetně vzniku a rozvoje center pro transfer technologií při výzkumných organizacích apod. Na tuto prioritní osu je vyčleněno 213 mil. EUR, tj. 10,3% OP VAVPI.

- Infrastruktura pro výuku na vysokých školách spojenou s výzkumem a s přímým dopadem na nárůst lidských zdrojů pro výzkumné a vývojové aktivity

Do této priority patří např. investice do infrastruktury pro výzkum spojenou s VaV na vysokých školách, zejména infrastruktury spojené s vědeckou výchovou studentů, učeben, výukových laboratoří, rekonstrukce a úpravy stávajících kapacit (budov a zařízení), modernizace a rozšíření informační infrastruktury vysokých škol pro výzkum, vývoj a vzdělávání apod. Na tuto osu je určeno 414 milionů EUR, tj. 10,3% OP VAVPI

- Technická pomoc

Na technickou pomoc je v tomto programu vyčleněno 72 milionů EUR, tj. 3,5 % OP VAVPI.

Tab. 11: Financování OP zaměřených na soc. oblast, zaměstnanost, vzdělávání a výchovu

OPERAČNÍ PROGRAM	FOND	ČÁSTKA (v miliardách EUR)	% z celkové alokace fondů EU v ČR⁵¹
OP VK	ESF	1,83	6,8
OP LZZ	ESF	1,84	6,8
OP Praha – Adaptabilita	ESF	0,11	0,4
OP VAVPI	ERDF	2,07	7,9
CELKEM		5,85	29,86

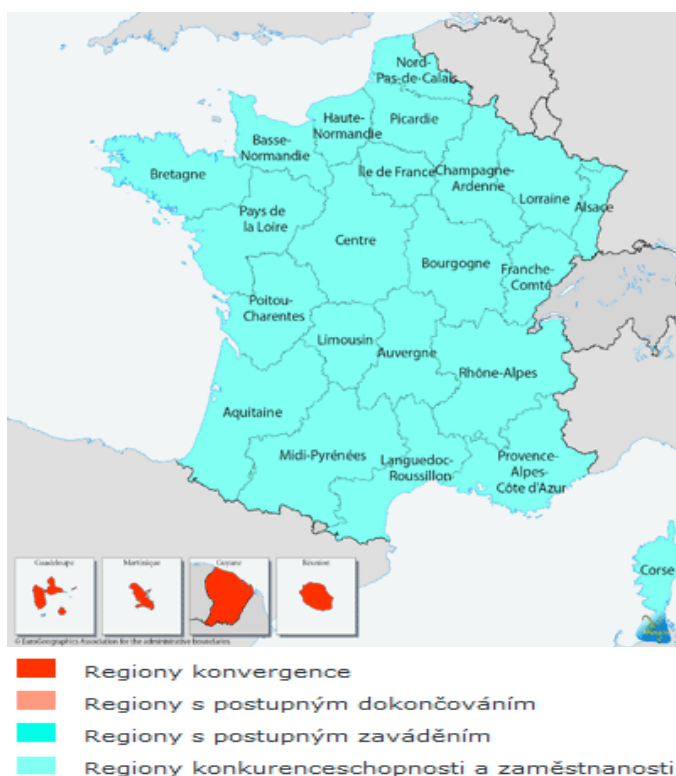
Zdroj: vlastní zpracování

⁵¹ Celková alokace v ČR 26,67 miliard EUR

6 VYUŽITÍ FONDŮ EU PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ VE FRANCII

Francie svým HDP na obyvatele převyšuje 75 % průměru HDP na obyvatele v EU-25, což je podmínka pro čerpání z Cíle Konvergence⁵², a zároveň převyšuje i hranici 90 %, což je podmínka pro čerpání prostředků z Kohezního fondu. Je tedy zřejmé, že Francie je způsobilá čerpat prostředky pouze ze strukturálních fondů a pouze prostřednictvím Cílů – Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost a Evropská územní spolupráce.

Obr. 2: Způsobilé regiony pro jednotlivé Cíle Ve Francii ⁵³

⁵² Jedinou výjimku tvoří francouzská zámořská území, která čerpají z Cíle Konvergence

⁵³ European commission. *Regional policy* [online]. Cit. [22.2.2011].

Dostupné z WWW: <http://ec.europa.eu/regional_policy/atlas2007/france/index_en.htm>

6.1 Hlavní priority kohezní politiky ve Francii pro programovací období 2007-2013⁵⁴

Prioritou pro toto programovací období je ve Francii podpora výzkumu, vývoje a inovací, a tím podpora rozvoje a produktivity. Na aktivity v rámci této priority jsou alokovány 4,2 miliardy EUR.

Další strategicky významnou prioritou je podpora podnikání a malých a středních podniků. Tato priorita využívá podpory ve výši 1,4 miliardy EUR.

Francie dále investuje zhruba 1,1 miliard EUR do dopravní infrastruktury. Hlavními příjemci jsou méně rozvinuté regiony a upadající oblasti. Podstatnými cíli této podpory jsou trvale udržitelné způsoby dopravy, zvyšování kvality dopravní sítě, zvyšování bezpečnosti na silnicích a boj proti znečišťování ovzduší a hluku.

Na vzdělávání pracovníků a zvyšování jejich schopnosti adaptovat se na změny je určena zhruba 1 miliarda EUR. Tato částka napomáhá lepšímu přístupu k různým vzdělávacím a rekvalifikačním programům a školením, podporuje celoživotní vzdělávání, učňovství a proškolení mladých osob, zvyšování kvalifikací u starších osob atd.

Dále Francie investuje 636 milionů EUR do rozvoje informační společnosti. Cílem je zvyšování využití informačních a komunikačních technologií i ve venkovských nebo méně rozvinutých městských oblastech a zároveň zkvalitňování veřejných služeb.

Pomoc „extrémně okrajovým regionům“

Evropská unie bere v úvahu specifickou situaci „extrémně okrajových regionů“ a těžkosti, kterým jsou vystaveny. Tyto regiony trpí specifickými problémy, mezi něž patří odlehlost, malá plocha, obtížné klima a reliéf a obzvláště ekonomická závislost

54 Čerpáno a přeloženo z: European commission. *Regional policy France* [online]. Cit. [16.3.2011].

Dostupné z WWW: <http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/country2009/fr_fr.pdf>

plynoucí z malého rozsahu vlastní produkce. Kohezní politika pro období 2007-2013 předvídá zvláštní opatření pro čtyři francouzská zámořská území.

- Výše pomoci ze strukturálních fondů (ERDF, ESF) zvýšená na 85 %.
- Speciální příspěvek 481,6 milionů EUR na kompenzaci zvýšených nákladů souvisejících právě s odlehlostí těchto regionů. 120,3 milionů EUR pro Guadeloupe, 107 milionů EUR pro Martinik, 206 milionů EUR pro Réunion a 48,3 EUR pro Guyanu.

6.2 Cíle⁵⁵

Konvergence

Jak již bylo řečeno, Francie již nesplňuje podmínky pro čerpání prostředků z Cíle – Konvergence, jedinou výjimkou jsou její zámořská území. Konkrétně se jedná o Martinik, Guadeloupe, Réunion a Guyanu. Pro ně je z tohoto Cíle v programovacím období 2007-2013 vyhrazeno 3,179 miliard EUR z ESF a ERDF.

Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost

Tento Cíl pokrývá celé území metropolitní Francie.⁵⁶ Řízení jednotlivých programů je prováděno na regionální úrovni. V tomto programovacím období je pro Francii vyhrazeno 10,256 miliard EUR pro tento Cíl z ESF a ERDF.

55 Přeloženo z: L'Europe s'engage en France. *La cohésion économique et sociale* [online]. Cit. [19.12.2010]. Dostupné z WWW: <<http://www.europe-en-france.gouv.fr/Des-programmes-pour-qui-pour-quoi/A-chaque-programme-son-Fonds/La-cohesion-economique-et-sociale>>

56 Francie bez zámořských území tzv. DOM a TOM

Evropská územní spolupráce

V tomto Cíli je pro Francii vyhrazeno 859 milionů EUR z ERDF (ERDF je jediný finanční nástroj pro tento Cíl).

6.3 Operační programy

Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost⁵⁷

Pro tento Cíl si Francie vyjednala 30 operačních programů, z nichž 4 jsou označeny jako multiregionální, tzn. zahrnují více regionů, a zbylých 26 je označeno jako regionální. Všechny programy jsou pojmenovány podle území, kterého se týkají, a proto názvy nepřekládám a uvádím je v originálním znění.

1. Multiregionální OP

- OP 'Bassin de la Loire'
- OP 'Massif Central'
- OP 'Massif des Alps'
- OP 'Rhône'

2. Regionální OP

- OP 'Limousin'
- OP 'Auvergne'

⁵⁷Informace čerpány z: European commission. *Regional policy* [online]. Cit. [11.3.2011]. Dostupné z WWW: <http://ec.europa.eu/regional_policy/country/prordn/search.cfm?gv_pay=FR&gv_reg=ALL&gv_obj=8&gv_the=ALL&LAN=EN&gv_per=2> a <http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/country2009/fr_fr.pdf>

- OP 'Aquitaine'
- OP 'Rhône-Alpes'
- OP 'pays de la Loire'
- OP 'Midi-Pyrénées'
- OP 'Région Centre'
- OP 'Haute Normandie'
- OP 'Lorraine'
- OP 'Bourgogne'
- OP 'Franche-Comté'
- OP 'Picardie'
- OP 'Ile-de-France'
- OP 'Languedoc-Roussillon'
- OP 'Corse'
- OP 'Martinique'
- OP 'Guyane'
- OP 'La Réunion'
- OP 'Provence-Alpes-Côte d'Azur'
- OP 'Bretagne'
- OP 'Nord-Pas-de-Calais'
- OP 'Basse-Normandie'
- OP 'Guadeloupe'

- OP 'Champagne-Ardenne'
- OP 'Poitou-Charentes'
- OP 'Alsace'

Evropská územní spolupráce⁵⁸

Tento Cíl je financován pouze z ERDF a podporuje operační programy, které se týkají přeshraniční, nadnárodní a meziregionální spolupráce. Francie je angažovaná ve 20 operačních programech v rámci Cíle Evropská územní spolupráce.

8 programů se týká přeshraniční spolupráce:

- OP Francie - Velká Británie
- OP Francie - Velká Británie - Belgie - Nizozemí („Deux Mers“)⁵⁹
- OP Francie - Belgie
- OP Francie - Německo - Belgie - Lucembursko („Grande Région“)⁶⁰
- OP Francie - Německo - Švýcarsko
- OP Francie - Itálie (Alpy)
- OP Francie - Itálie (námořní)
- OP Francie - Španělsko

58 European commission. *Regional policy* [online]. Cit. [11.3.2011]. Dostupné z WWW:

<http://ec.europa.eu/regional_policy/country/prordn/search.cfm?gv_pay=FR&gv_reg=ALL&gv_obj=8&gv_the=ALL&LAN=EN&gv_per=2>

59 „Deux Mers“ - Dvě moře

60 „Grande Région“ - Velký region

5 programů se týká nadnárodní spolupráce:

- OP „Evropa - Severozápad“ (Nord-Ouest européen)
- OP „Atlantický prostor“ (Espace atlantique)
- OP „Evropa - Jihozápad“ (Sud-Ouest européen)
- OP „Alpský a středomořský prostor“ (Espace alpin et Méditerranée)

Francouzská zámořská území se účastní 3 operačních programů:

- OP „Karibský prostor“ (Espace Caraïbes)
- OP Indický oceán (pro Réunion, Madagascar, Mauricius, Seychelské ostrovy...)
- OP Amazonie (Guyana, Brazílie, Surinam)

4 programy jsou celoevropské, tzn. zaměřené na meziregionální spolupráci zemí EU, s rozpočtem 443 milionů EUR:

- INTERACT II
- URBACT II
- ESPON/ORATE
- INTERREG IV C.

6.4 ESF ve Francii⁶¹

Největší výzva, před kterou Francie při naplňování cílů ESF stojí, je využít co nejlepším způsobem své pracovní síly. Toho chce v období 2007-2013 dosahovat integrací takových skupin osob, které jsou v současnosti na pracovním trhu málo zastoupené. Důležitými prvky v této oblasti jsou příprava na změny a tzv. „flexicurité“, tzn. rovnováha mezi flexibilitou a jistotou, místo umělého vytváření jednotlivých „doživotních“ pozic je upřednostňována celoživotní zaměstnanost.

Priority ESF ve Francii

Program ESF, obsažený pod Cílem Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost, ve Francii v období 2007-2013 podporuje místní, regionální a národní politiky zaměstnanosti, profesního vzdělávání a sociální integrace s cílem zajistit trvalou zaměstnanost a stálý ekonomický růst. Zaměřuje se zejména na zařazení (nebo i znovuzařazení) na pracovní trh osob z něj vyloučených, a to prostřednictvím speciálních programů a přesně cílených aktivit. Kvalitní vzdělávání ve větším měřítku pak napomůže lepšímu začlenění na trhu práce.

1. priorita: Schopnost pracovníků a firem adaptovat se na změny v ekonomice

Tato priorita napomáhá podnikům a pracovníkům předcházet změnám tím, že podporuje rozšiřování kompetencí a zvyšování schopnosti adaptace na změny. Je podporován lepší přístup ke vzdělávacím programům a celoživotnímu vzdělávání, dále jsou rozvíjeny programy učňovského vzdělávání a je podporována zaměstnanost starších osob.

2. priorita: Zvýšení přístupnosti zaměstnání žadatelům o práci

Druhá priorita se vyrovnává s problémem dlouhodobé nezaměstnanosti. Zaměřuje se na zvýšení efektivnosti veřejných služeb v oblasti problematiky zaměstnanosti a na znovuzařazení dlouhodobě nezaměstnaných do pracovního procesu.

⁶¹Tato kapitola byla přeložena a zpracována dle: European commission. *Fonds social européen* [online]. Cit. [12.3.2011]. Dostupné z WWW: <http://ec.europa.eu/employment_social/esf/members/fr_fr.htm>

3. priorita: Sociální integrace a boj proti diskriminaci

V tomto případě má francouzský program ESF za cíl pomoci poskytnout zaměstnání těm, kteří se ocitli na okraji pracovního trhu, za pomoci kombinace individuálního a místního přístupu. K naplnění cíle pomohou různé metody jako např. školení, poradenství, tréninkové programy aj. zvláště ve znevýhodněných a citlivých oblastech. Podstatným tématem je také boj proti rasové diskriminaci při zaměstnávání.

4. priorita: Rozvoj lidských zdrojů, inovací a nadnárodní spolupráce

Investice jsou v této prioritě směřovány hlavně do lidského kapitálu, zejména jsou podporovány inovace ve vzdělávacích projektech a programech a zvyšování jejich efektivnosti. Dále má být posilována meziregionální a nadnárodní spolupráce za účelem maximalizace efektivnosti stávajících iniciativ.

Tab. 12: Finanční plán ESF ve Francii 2007-2013 (v EUR)

Prioritní osy	Financování Společenstvím	Národní financování	Finanční prostředky celkem
1. Adaptace na změny	898 911 778	1 094 384 098	1 993 295 876
2. Zvýšení přístupnosti zaměstnání	1 274 606 474	1 264 320 759	2 538 927 233
3. Sociální integrace, boj s diskriminací	1 755 845 348	1 747 879 388	3 503 724 736
4. Lidský kapitál, inovace, spolupráce	389 984 305	314 985 503	704 969 808
Technická pomoc	175 216 070	75 092 583	250 308 653
Celkem	4 494 563 975	4 496 662 231	8 991 226 306

Zdroj: vlastní zpracování dle: Fonds social européen⁶²

⁶² Tato kapitola byla přeložena a zpracována dle: European commission. *Fonds social européen* [online]. Cit. [12.3.2011]. Dostupné z WWW: <http://ec.europa.eu/employment_social/esf/members/fr_fr.htm>

6.5 ERDF ve Francii

ERDF ve Francii zasahuje ve všech třech Cílech, přičemž Cíl - Konvergence se týká pouze zámořských území.

Investování z ERDF je prováděno s ohledem na místní specifika, například geograficky znevýhodněné oblasti (hornaté, řídké osídlené...), nebo právě „extrémně okrajové regiony“ jako vzdálená zámořská území mají určitou prioritu při řešení jejich ekonomických, environmentálních a sociálních problémů.

Celkově je pro Francii z ERDF alokováno 9 miliard EUR, přičemž největší část je směřována do Cíle – Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost.

- Konvergence: 2,3 miliardy EUR
- Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost: 5,8 miliard EUR
- Evropská územní spolupráce: 0,9 miliard EUR

6.6 Fond soudržnosti ve Francii

Jak již bylo zmíněno v teoretické části práce, Francie, jakožto stát s HDP vyšším než 90% průměru HDP EU-25, nemá nárok na čerpání prostředků z Fondu soudržnosti.

Financování jednotlivých Cílů ve Francii

Pro zřehlednění popsané situace slouží následující tabulka:

Tab. 13: Financování jednotlivých Cílů ve Francii 2007-2013 v miliardách EUR (zaokrouhleno)

CÍL	FOND	EU	FR. VEŘEJNÉ ZDROJE	FR. SOUKROMÉ ZDROJE	CELKEM
KONVERGENCE	ERDF	2,3	1,9	0,6	4,8
	ESF	0,9	0,3	0,05	1,3
CELKEM		3,2			
REGIONÁLNÍ KONKURENCESCHOPNOST A ZAMĚSTNANOST	ERDF	5,8	8,4	3,7	17,9
	ESF	4,5	3,3	1,2	9
CELKEM		10,3			
EVROPSKÁ ÚZEMNÍ SPOLUPRÁCE	ERDF	0,9	-	-	0,9
CELKEM		14,4	13,9	5,6	33,9

Zdroj: vlastní zpracování dle: La politique de cohésion européenne en France⁶³

63 European commission. *La politique de cohésion européenne en France* [online]. Cit. [13.3.2011]. Dostupné z WWW: <http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/country2009/fr_fr.pdf>

6.7 Shrnutí Francie⁶⁴

K 21. 3. 2011 obdrželo ve Francii podporu ze strukturálních fondů EU 56762 projektů v celkové výši 24 767 411 228 EUR.

- 38 075 projektů z ESF v celkové částce 10 141 962 131 EUR
- 17 943 projektů z ERDF v celkové částce 13 251 893 950 EUR

EU podporuje ve Francii následující typy projektů:

- Inovace a informační a komunikační technologie (17%, 6 053 projektů, 4 200 961 410 EUR)
- Tvorba pracovních míst, podpora zaměstnanosti (19,5%, 12 676 projektů, 4 825 273 697 EUR)
- Trvale udržitelný rozvoj (17,5%, 6930 projektů, 4 334 569 678 EUR)
- Doprava a energie (4%, 335 projektů, 984 196 668 EUR)
- Cestovní ruch, kultura (1,8%, 528 projektů, 448 080 321 EUR)
- Vzdělávání (8,5%, 6 955 projektů, 2 093 780 233 EUR)
- Sociální integrace (12,5%, 19 557 projektů, 3 095 474 708 EUR)
- Ostatní (19,2%, 3728 projektů, 4 785 074 513 EUR)

64 L'Europe s'engage en France. *Les bénéficiaires de Fonds européens* [online]. Cit. [13.3.2011]. Dostupné z WWW: <<http://cartobenef.asp-public.fr/cartobenef/>>

6.8 Operační programy zaměřené na sociální integraci, zaměstnanost, vzdělávání a výchovu⁶⁵

Operačních programů, které se zaměřují na témata, jako je sociální integrace, problematika zaměstnanosti a tvorby pracovních míst a vzdělávání a výchovy existuje ve Francii 12:

Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost

Multiregionální OP

- OP 'Massif Central'

Regionální OP

- OP 'Aquitaine'
- OP 'Haute Normandie'
- OP 'Lorraine'
- OP 'Corse'
- OP 'Guyane'
- OP 'Réunion'
- OP 'Provence-Alpes-Côte d'Azur'
- OP 'Guadeloupe'

⁶⁵ Čerpáno a přeloženo z: European commission. *Regional policy* [online]. Cit. [14.3.2011]. Dostupné z WWW: <http://ec.europa.eu/regional_policy/country/prordn/search.cfm?gv_pay=FR&gv_reg=ALL&gv_obj=ALL&gv_the=82&LAN=EN&gv_per=2>

Evropská územní spolupráce

- OP Itálie - Francie
- OP Evropa - Severozápad
- OP Francie - Velká Británie

Následuje bližší charakteristika operačních programů zaměřených na sociální integraci, zaměstnanost, vzdělávání a výchovu. Jelikož je celá práce zaměřena především na metropolitní Francii, bude následující část práce věnována pouze 5 z výše zmiňovaných operačních programů, a to právě těm, které se týkají území kontinentální části Francie.

OP Massif Central (OPMC)

Tento program je financován s pomocí ERDF, konkrétně je pro něj určeno 41 milionů EUR z ERDF (0,3% celkové podpory z fondů EU směřované do Francie) a 101 milionů EUR z národních zdrojů.

Oblast Centrálního masivu je charakterizována úbytkem populace, úpadkem průmyslu a zvyšováním nezaměstnanosti v zemědělství a řemeslné výrobě. OPMC se zaměřuje na zlepšování této situace, snaží se tedy udělat z této oblasti atraktivní místo pro život především mladých lidí, podporuje výzkum a vývoj, výstavbu kvalitní infrastruktury, aktivity, které přispívají k zatraktivnění a zpřístupnění regionu.

Očekávanými dopady OPMC jsou např. aktivizační opatření, vydávání víz, nástroje na propagaci, zdroje obnovitelné energie, pokrytí vysokorychlostním internetem apod.

OPMC je rozdělen do 4 prioritních os:

- Přitažení obyvatelstva

Na tuto osu je vyčleněno 13 milionů EUR (32, 1% OPMC). Podporované aktivity jsou např. podpora nových podnikatelů, integrace imigrantů, podpora

žen-podnikatelek, podpora aktivního stárnutí, propagace regionu, podpora nabídky inovativních a vysoce výkonných služeb apod.

- Tvorba bohatství

Na tuto osu je vyčleněno 11,5 milionů EUR (28,7 % OPMC). Patří sem např. tvorba center excelence v oblasti strojního inženýrství, keramického a masného průmyslu, výzkum a technologický vývoj, posilování vazeb mezi výzkumem, vzděláváním a podnikáním, dále podpora turismu atd.

- Přitažlivost a dostupnost regionu

Na tuto osu připadá 14,7 milionů EUR (36,2 % OPMC). Zaměřuje se na rozvoj infrastruktury (silniční a železniční), informační a komunikační technologie, ochranu životního prostředí, vodní hospodářství a ochranu kulturního dědictví.

- Technická pomoc

Na technickou pomoc je vyčleněno 1,4 milionu EUR (3 % OPMC).

OP Aquitaine (OPA)

Tento program také patří do Cíle 2, je financován z ERDF 392 miliony EUR (2,7 % celkové komunitární pomoci pro Francii). Celkový rozpočet programu i s národními zdroji je potom 1,3 miliardy EUR.

Hlavními tématy OPA jsou inovace, informační a komunikační technologie a energie, to vše zaměřené zejména na podporu malého a středního podnikání. Od OPA se očekává zvýšení výdajů na výzkum a vývoj, nárůst pokrytí vysokorychlostním internetem, snížení regionálních emisí skleníkových plynů, zvýšení podílu obnovitelných zdrojů na produkci energie, zlepšení kvality vod a 9000 vytvořených pracovních míst do roku 2015.

OPA je rozdělen do 5 prioritních os:

- Podpora znalostní ekonomiky

Na tuto osu je z ERDF vyčleněno 175 milionů EUR (46 % OPA). Podporuje se soukromý a veřejný výzkum, nárůst počtu malých a středních podniků, podpora jejich inovačního potenciálu apod.

- Rozvoj informačních a komunikačních technologií pro potřeby informační společnosti

Tato osa má přiděleno 45 milionů EUR (10 % OPA).

- Využití energetického a environmentálního potenciálu území

Tato osa je financována 114 miliony EUR (30 % OPA) a je zaměřena na zachování přírodní a kulturní identity území, udržitelnost a zvyšování atraktivity a konkurenceschopnosti.

- Trvale udržitelný rozvoj specifických území

Pro tuto osu je určeno 47 milionů EUR (12 % OPA) a zaměřuje se na tři specifické typy území, a to pobřeží, zranitelné městské čtvrti a území procházející změnami.

- Technická pomoc

Na technickou pomoc je vyhrazeno 11,4 milionů EUR (2 % OPA).

OP Haute Normandie (OPHN)

Jedná se opět o operační program v rámci Cíle 2 financovaný z ERDF. Celkový rozpočet OPHN činí 686,94 milionů EUR, z čehož 219,31 milionů EUR je podpora z ERDF.

OPHN je zaměřen hlavně na rozvoj inovačního potenciálu a na trvale udržitelný rozvoj. Mezi očekávané efekty OPHN patří vytvoření 82 144 m² infrastruktury pro výzkum, 12,5 km cest pro hromadnou dopravu, převod 125 hektarů pozemků na přístav Havre, výroba obnovitelné energie, snížení výroby neobnovitelné energie apod.

OPHN se dělí na 6 prioritních os:

- Zvýšení regionální konkurenceschopnosti pomocí aktivizace znalostní ekonomiky (62 milionů EUR)
- Inovace v prostředí ekonomických a sociálních změn podniků (36,85 milionů EUR)
- Regionální ekonomika respektující životní prostředí (34,14 milionů EUR)
- Zlepšení životních podmínek a posílení sociální a územní soudržnosti (28,38 milionů EUR)

Zde je několik druhů podporovaných aktivit: doprovodné ekonomické a environmentální aspekty městské revitalizace, inovační kulturní projekty, inovační osobní služby, zvláště pro závislé a izolované ženy a nakonec rozvoj informačních a komunikačních technologií.

- Námořní doprava pro posílení ekonomických aktivit (52,83 milionů EUR)
- Technická pomoc (5 milionů EUR)

OP Lorraine (OPL)

OPL opět spadá do Cíle 2 a je financován z ERDF 330 miliony EUR (2,3 % komunitární podpory ve Francii). Celkový rozpočet s národními zdroji potom činí 1,1 miliard EUR.

OPL je zaměřen na vyrovnávání se změnami, které pramení z přerušení základních odvětví průmyslu (těžba, hutnictví, textilní průmysl), a dále na zvyšování atraktivity

regionu. Od OPL se očekávají tyto výsledky: vytvoření přibližně 6800 pracovních míst v oblasti inovací, výzkumu, konkurenceschopnosti a nových technologií, vznik 2800 - 3500 nových podniků zrozených ze spolupráce výzkumu a podnikatelského prostředí. Dále se počítá s podáním 200-250 patentových žádostí a vydáním 2050 diplomů z e-learningového vzdělávání. V neposlední řadě OPL plánuje snížení emisí skleníkových plynů o 80 000 tun CO₂.

OPL je rozdělen na 6 prioritních os:

- Rozvoj inovací, výzkumu, konkurenceschopnosti a informačních a komunikačních technologií (65,5 % OPL, 171,85 milionů EUR z ERDF)
- Trvale udržitelný rozvoj a boj proti skleníkovému efektu (15 % OPL, 58 milionů EUR z ERDF)
- Podpora městské politiky (4,5 % OPL, 24 milionů EUR z ERDF)
- Řešení okrajových problémů a rozvoj regionu (10,5 % OPL, 53 milionů EUR z ERDF)
- Mezuregionální program pro Vogézský masiv (2,5 % OPL, 10,87 milionů EUR z ERDF)
- Technická pomoc (2 % OPL, 11,7 milionů EUR z ERDF)

OP Provence-Alpes-Côte d'Azur (OPPACA)

Tento operační program je podporován 302 miliony EUR z ERDF (2,1 % celkové pomoci z fondů EU pro Francii) a celkový rozpočet činí 1,1 miliard EUR.

Hlavními oblastmi podpory tohoto programu jsou inovace, informační a komunikační technologie a energie, to vše prioritně zaměřeno na malé a střední podnikání. Cílem OPPACA je rozvoj výzkumu a vývoje, 3% snížení regionálních emisí skleníkových plynů, zvýšení zaměstnanosti žen na 60% hranici atd.

OPPACA je rozdělen do 6 prioritních os:

- Inovace a znalostní ekonomika (28,7% OPPACA, 103 milionů EUR z ERDF)

Tato osa podporuje např. posílení výzkumu pro ekonomické účely, posilování síťových a partnerských výzkumných základů, velké projekty v oblasti strategického výzkumu a vývoje, inovační projekty malých a středních podniků a mikropodniků, posilování lidských zdrojů ve výzkumu a vývoji, vytváření regionální sítě pro výzkum a vývoj.
- Rozvoj podnikání a informační společnosti pro regionální konkurenceschopnost (21,9 % OPPACA, 62 milionů EUR z ERDF)
- Udržitelné řízení zdrojů a prevence rizik (27,6 % OPPACA, 63 milionů EUR z ERDF)
- Nové městské a venkovské přístupy k inovacím, zaměstnání, územní solidaritě a dostupnosti (10 % OPPACA, 41 milionů EUR z ERDF)
- Podpora alternativních způsobů dopravy k silniční dopravě (10 % OPPACA, 23 milionů EUR z ERDF)
- Technická pomoc (1,9 % OPPACA, 10,23 milionů EUR z ERDF)

Přehled financování jednotlivých operačních programů zaměřených na vybrané oblasti uvádí následující tabulka.

Tab. 14: Financování OP zaměřených na sociální oblast, zaměstnanost, vzdělávání a výchovu

OPERAČNÍ PROGRAM	FOND	ČÁSTKA (v milionech EUR)	% z celkové alokace fondů EU ve Francii⁶⁶
OPMC	ERDF	41	0,28
OPA	ERDF	392	2,7
OPHN	ERDF	219,31	1,51
OPL	ERDF	330	2,27
OPPACA	ERDF	302	2,08
CELKEM		1284,31	8,84

Zdroj: Vlastní zpracování

⁶⁶ Celková alokace ve Francii 14,5 miliard EUR

7 KOMPARACE VYUŽITÍ FONDŮ EU PRO ROZVOJ VENKOVA V ČR A VE FRANCII

Tato kapitola se zaměřuje na srovnání zjištěných faktů. Využití fondů EU v ČR a ve Francii zde bude porovnáno z různých hledisek. Nabídne např. územní srovnání, ekonomické srovnání, finanční srovnání a dále srovnání využití jednotlivých fondů v rámci obou zemí, v rámci jednotlivých Cílů, porovnání z hlediska operačních programů atd.

7.1 Základní srovnání

Pro porovnání základních údajů, jako je čerpání z jednotlivých fondů a způsobilost k čerpání z jednotlivých Cílů, uvádím následující přehlednou tabulku.

Tab. 15: Základní porovnání ČR a Francie z hlediska Cílů a fondů EU

FOND, CÍL	ČR	FRANCIE
ESF	Ano	Ano
ERDF	Ano	Ano
FS	Ano	Ne
CÍL 1	Ano	Ne (metropolitní Francie) Ano (zámořská území)
CÍL 2	Ano	Ano
CÍL 3	Ano	Ano

Zdroj: Vlastní zpracování

7.2 Ekonomické srovnání

Jak již bylo řečeno v teoretické části práce, Česká republika, na rozdíl od Francie, svým HDP nepřesahuje hranici 90 % průměru EU-25, a je tedy způsobilá pro čerpání prostředků z Kohezního fondu. Na počátku programovacího období 2007 – 2013 ČR splňovala i podmínku pro čerpání pomoci z Cíle 1, tedy průměr HDP nižší než 75 % průměru HDP EU-25, ale s postupným ekonomickým vývojem bude i tato hranice překonána a v příštím programovacím období se ČR možná ocitne ve stejné situaci jako Francie. Makroekonomický scénář MFČR říká, že „relativní úroveň HDP na obyvatele v porovnání s průměrem EU-27 v přepočtu podle parity kupní síly by v krátkém období měla být ovlivněna hloubkou ekonomického propadu a rychlostí nástupu oživení. Relativní ekonomická úroveň ČR by se tak po určité stagnaci měla opět začít zvyšovat a v roce 2012 dosáhnout úrovně cca 82,6 %.“⁶⁷

Pro doplnění této problematiky slouží následující tabulka, ve které vidíme srovnání vývoje HDP v PPS v letech 2006 - 2009 v ČR, Francii, EU-15, EU-25 a EU-27.

Tab. 16: Objemový index HDP na obyvatele v PPS za roky 2006 – 2009

Země/rok	2006	2007	2008	2009
EU (27)	100	100	100	100
EU (25)	104	104	103	103
EU (15)	112	112	111	110
Česká republika	77	80	81	82
Francie	109	108	107	108

Zdroj: ČSÚ: Evropský srovnávací program⁶⁸

67 MFČR *Makroekonomický scénář*: [online]. Cit. [14.3.2011]. Dostupné z WWW: <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/konvergen_programy_53217.html>

68 ČSÚ: *Evropský srovnávací program* [online]. Cit. [14.3.2011]. Dostupné z WWW: <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/evropsky_srovnavaci_program>

7.3 Územní srovnání

Území České republiky splňuje podmínky pro zařazení do všech tří strukturálních Cílů. Většina českých regionů spadá pod Cíl 1 – Konvergence, pouze území Prahy, které převyšuje hranici 75% průměru HDP na obyvatele EU-25, bylo zařazeno do Cíle 2 – Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost. Celá ČR je pak způsobilá pro čerpání prostředků z Cíle 3 – Evropská územní spolupráce.

Naopak, všechny francouzské regiony již převyšují podmínku pro zařazení do Cíle 1 a celé území Francie je tedy zařazeno v Cíli – regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost. Výjimku tvoří francouzská zámořská území, která jsou zařazena do Cíle - Konvergence. Stejně jako ČR může Francie čerpat prostředky i z Cíle 3 – Evropská územní spolupráce.

7.4 Finanční srovnání

Celková alokace finančních prostředků z fondů EU činí pro Českou republiku 26,69 miliard EUR a pro Francii 14,5 miliardy EUR. Pokud se však podíváme i na prostředky plynoucí z národních zdrojů, celková částka pro toto programovací období je vyšší ve Francii. Podpora z národních veřejných zdrojů činí ve Francii 13,9 miliardy EUR a ze soukromých zdrojů 5,6 miliard EUR, zatímco v České republice činí podpora z veřejných zdrojů pouze 4,6 miliard EUR.

Tab. 17: Zdroje EU a vlastní zdroje v ČR a ve Francii (v miliardách EUR, zaokrouhleno)

	EU	Vlastní zdroje	Celkem
ČR	26,69	4,6	31,29
Francie	14,5	19,5	34

Zdroj: Vlastní zpracování

Pro přesnější informace o směřování podpory z EU do jednotlivých Cílů a o jejich objemu uvádím následující tabulku, ve které můžeme pozorovat kolik prostředků je kterému Cíli přiděleno v rámci celé EU a následně v ČR a ve Francii.

Tab. 18: Rozdělení prostředků z fondů EU do jednotlivých Cílů (v miliardách EUR, zaokrouhleno)

Cíl	EU – 27		ČR		Francie	
	Objem	Podíl	Objem	Podíl	Objem	Podíl
Cíl 1	283	81,5 %	25,88	97 %	3,2	22,1 %
Cíl 2	54,96	16 %	0,419	1,5 %	10,3	71 %
Cíl 3	8,72	2,5 %	0,389	1,5 %	1	6,9 %
CELKEM	347	100 %	26,69	100 %	14,5	100 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Z tabulky lze snadno odvodit, že z celkové alokace fondů EU činí část určená pro ČR (26,69 miliard EUR) necelých 8 % a část určená pro Francii (14,5 miliard EUR) něco málo přes 4 %. Komunitární podpora směřující do ČR ze strukturálních fondů a Kohezního fondu je tedy proti podpoře plynoucí do Francie téměř dvojnásobná.

Stejně tak je z tabulky patrné, že Česká republika se poměrně shoduje s přerozdělením prostředků do jednotlivých Cílů tak, jak jsou rozděleny v rámci EU-27. Největší část prostředků plyne do Cíle 1. Naproti tomu ve Francii plyne největší část prostředků do Cíle 2 a celých 22 % prostředků směřovaných do Cíle 1 připadá na zámořská území. Pokud bychom tedy měli k dispozici údaje pouze za metropolitní část Francie, byla by část směřující do Cíle 2 ještě významnější.

Pokud přepočteme finanční prostředky z evropských fondů na jednoho obyvatele, zjistíme, že Česká republika se s 1381 eury na osobu těší třikrát větší podpoře než Francie s 414 eury na osobu. Tuto situaci znázorňuje i následující tabulka.

Tab. 19: Prostředky z fondů EU na obyvatele v ČR a ve Francii (zaokrouhleno)

	Počet obyvatel	Celková pomoc (EUR)	Pomoc/obyv. (EUR)
Francie	64,5 milionu	26 690 milionů	414
Česká republika	10,5 milionu	14 500 milionů	1381

Zdroj: Vlastní zpracování

Dále následuje tabulka, která přináší porovnání objemu prostředků plynoucích do obou zemí z jednotlivých fondů EU.

Tab. 20: Prostředky z fondů EU v ČR a ve Francii (v miliardách EUR, zaokrouhleno)

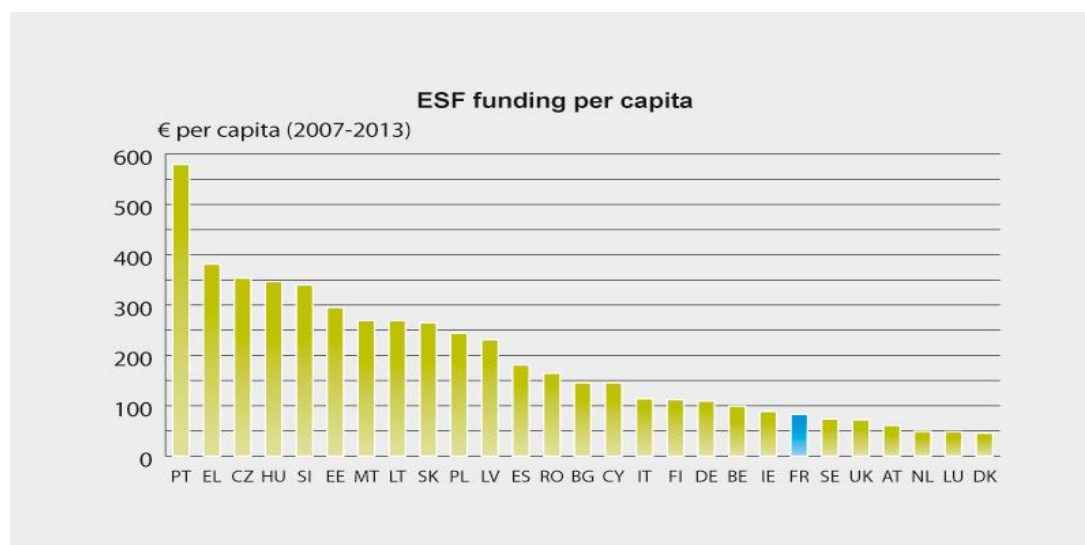
Fond	ČR	Francie
ESF	3,8	5,4
ERDF	14,1	9
FS	8,8	-
CELKEM	26,7	14,4

Zdroj: Vlastní zpracování

Francie získává celkově nižší podporu z fondů EU, což je částečně dáno tím, že již není způsobilá pro čerpání prostředků z Kohezního fondu, a částečně také tím, že nemůže naplno využít všech možností strukturální politiky a čerpá finance v podstatě jen v rámci Cílů 2 a 3 (pokud odhlédneme od zámořských území).

Z předchozí tabulky je patrné, že Francie má celkovou částku přidělenou z ESF vyšší než Česká republika, avšak při přepočtu na osobu je to opět ČR, která se těší vyšší podpoře. Pro Francii je částka z ESF na osobu necelých 84 EUR a pro ČR necelých 362 EUR. Tuto situaci znázorňuje i následující graf, který zobrazuje financování z ESF na osobu v celé EU-27. Česká republika je zde na třetí příčce a Francie až na jedenadvacáté.

Obr. 3: Finance z ESF na osobu

Zdroj: EVROPSKÁ KOMISE: Evropský sociální fond⁶⁹

69 European commission .ESF [online]. Cit. [14.3.2011]. Dostupné z WWW: <<http://ec.europa.eu/esf/main.jsp?catId=374&langId=cs>>

7.5 Srovnání z hlediska operačních programů

Při porovnání počtu operačních programů jasně vede Francie s padesátkou programů, z nichž 30 patří do Cíle 2 a 20 je zaměřeno na Evropskou územní spolupráci, tedy Cíl 3. ČR má celkem 26 operačních programů, z nichž většina (15) patří pod Cíl 1, následuje 9 programů v Cíli 3 a pouze 2, zaměřené na Prahu, v Cíli 2.

Tab. 21: Cíle, OP a jejich financování z fondů EU

CÍL	ČR		FRANCIE	
	Počet OP	Mld. EUR	Počet OP	Mld. EUR
Cíl 1	15	25,88	-	3,18 ⁷⁰
Cíl 2	2	0,42	30	10,26
Cíl 3	9	0,39	20	0,9

Zdroj: Vlastní zpracování

Je poměrně složité porovnávat operační programy z hlediska jejich zaměření, protože každá země přistoupila k jejich tvorbě odlišně. V rámci Cíle 1 a 2 má Česká republika operační programy rozdělené do logických celků, buďto podle tématu, nebo podle regionu, na který je zaměřen, máme tedy 8 tematických OP a 7 regionálních OP, stejně tak oba pražské programy jsou pojaty tematicky.

Francie, naproti tomu, má operační programy rozděleny podle jednotlivých regionů na 4 multiregionální OP a 26 regionálních OP a tematické zaměření těchto programů potom vyplývá z potřeb a podmínek daného regionu. Například multiregionální OP Rhône je

⁷⁰ Pouze zámořská území

navržen pro regiony v povodí řeky Rhony, které jsou sužovány povodněmi, a jeho priority se tedy zaměřují především na omezování povodní, ochranu obyvatelstva před povodněmi, tvorbu krizových plánů, zmapování záplavových oblastí apod.

Tuto rozdílnost v tvorbě operačních programů si, kromě rozdílných ekonomických a sociálních podmínek, vysvětlují také odlišnými přírodními a demografickými podmínkami obou zemí. Rozloha Francie je 545 tisíc km² (675 tisíc km² včetně zámořských území), což je téměř sedmkrát více, než je rozloha České republiky (79 tisíc km²). Na tak velkém území není možné navrhnout jeden univerzální tematický operační program, který bude vyhovovat všem regionům. Navíc Francie ve svém území zahrnuje vysokohorské oblasti, nížinné oblasti, povodí několika významných evropských toků, přímořské oblasti a přechází od kontinentálního ke středomořskému klimatu atd. To vše dohromady dělá z každého regionu velmi specifickou oblast, pro kterou je nutné koncipovat priority rozvoje na míru.

V rámci tvorby operačních programů pro Cíl 3 jsou na tom obě země podobně, pouze s tím rozdílem, že Francie sdílí více pozemních hranic a má i mořské hranice a má tedy více operačních programů zaměřených na územní spolupráci.

OP zaměřené na sociální integraci, zaměstnanost a vzdělávání a výchovu

V operačních programech zaměřených na vybraná témata se u obou zemí často opakují priority jako je zlepšení podmínek pro výzkum a vývoj, vyšší využití inovačního potenciálu, větší zapojení moderních informačních a komunikačních technologií, to vše napomáhá tvorbě pracovních míst.

Priority těchto programů v ČR jsou zejména kvalitnější a moderní vzdělávání (počáteční, terciární a další), vytváření systému celoživotního vzdělávání, snižování nezaměstnanosti (zvláště u sociálně vyloučených, dlouhodobě nezaměstnaných či jinak znevýhodněných osob), rozvoj lidských zdrojů ve výzkumu a vývoji a s tím spojené posilování výzkumného, vývojového a proinovačního potenciálu ČR, vybavování výzkumných a vývojových pracovišť moderní technikou.

Ve Francii jsou priority často zaměřeny na zatraktivňování „nepopulárních“ regionů, tzn. regionů s úpadkem průmyslu, zemědělské výroby apod., které trpí vyšší nezaměstnaností a depopulací. Programy v těchto regionech jsou tedy zaměřeny na přitažení obyvatelstva, a to zlepšováním životních podmínek, vytvářením pracovních míst či nabídkou nadstandardních služeb. Další významnou prioritou je, samozřejmě, výzkum a vývoj, informační a komunikační technologie, inovace atd., to vše nejčastěji zaměřeno na rozvoj malého a středního podnikání a tedy tvorbu pracovních míst. Velmi často je vytváření pracovních míst a zlepšování životních podmínek spojeno s environmentálními tématy (snižování emisí skleníkových plynů, alternativní způsoby dopravy atd.) a s podporou vytváření znalostní ekonomiky.

Podpora pro tyto programy činí v České republice 5,85 miliard EUR (29,86% celkové alokace fondů EU v ČR) a ve Francii 1,28 miliard EUR (8,84 % celkové alokace fondů EU ve Francii). Jen pro zajímavost, i s podporou směřovanou na takto zaměřené operační programy v zámořských územích Francie činí tato částka přibližně 3,28 miliard EUR (22,61 % celkové alokace fondů EU ve Francii).

8 NÁVRHY A DOPORUČENÍ

Vzhledem k tomu, že se nacházíme před koncem programovacího období 2007-2013, je poměrně obtížné dávat k němu nějaká doporučení a návrhy. Systém čerpání z ESF, ERDF a v případě České republiky i Kohezního fondu je pevně stanoven pomocí jednotlivých strukturálních Cílů a operačních programů a stejně tak je již rozdělen objem prostředků pro každý z těchto operačních programů. Stejně tak je obtížné toto programovací období hodnotit, protože do jeho konce zbývají ještě 2 roky a podle pravidla $n+2$ ⁷¹ ještě další 2 roky na čerpání finančních prostředků.

Česká republika by se měla snažit plně využít celé přidělené podpory, protože v příštím programovacím období už zřejmě nebude moci čerpat finanční prostředky v takovém rozsahu jako doposud. Podle Ministerstva pro místní rozvoj je v ČR přiděleno již 56 % celkové podpory z EU a vzhledem k tomu, že na dočerpání celé částky mají členské státy EU ještě 2 roky po ukončení programovacího období, je velmi pravděpodobné, že ČR vyčerpá celou přidělenou sumu.

Ekonomika České republiky se od vstupu do Evropské unie vyvíjela kladně a tento růst může v příštím programovacím období znamenat přesun většiny regionů, které nyní spadají pod Cíl 1, do Cíle 2. O prostředky z Kohezního fondu ČR zřejmě nepříjde, protože hranici 90 % průměru HDP EU-25 s největší pravděpodobností nepřekoná. Zde ovšem vyvstává otázka, zda zůstanou kritéria pro podporu z fondů EU stejná jako ve stávajícím programovacím období.

Česká republika, pokud se její ekonomika bude i nadále vyvíjet pozitivně, by se tedy měla připravit na přechod z Cíle Konvergence do Cíle Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost. To znamená, že pokud bude zachován stávající model strukturální politiky, v příštím programovacím období by Česká republika zaujala stejnou pozici

⁷¹ Po ukončení programovacího období běží ještě lhůta dvou let, po kterou je možné čerpat zbývající finanční prostředky.

jako Francie v tom stávajícím. Francie má nižší podporu z fondů EU a hranice pro spolufinancování projektů je také nižší, celkově jsou to tedy „nevýhodnější“ podmínky.

Další doporučení se týká operačních programů. Osobně více oceňuji francouzské pojetí tvorby operačních programů, kdy jsou brána v úvahu regionální specifika a podle nich potom navrhovány jednotlivé priority operačního programu v daném regionu. Myslím, že to je dobrý způsob jak zaručit, že podpora směřuje tam, kde má smysl. Ovšem je pravda, že české regiony se nevyznačují takovou rozdílností jako ty francouzské a je tedy možné navrhnout celoplošný program, který se trefí do potřeb všech regionů.

Další doporučení se zaměřuje na větší propagaci strukturální politiky a fondů EU. Řadový občan ČR, podnikatel atd., který se nezabývá studiem strukturální politiky nebo se již nepřipravuje na realizaci určitého projektu, zřejmě nemá moc velké povědomí o existenci takovýchto fondů a o možnostech, které nabízí. Z průběžných zpráv MMR vyplývá, že nejméně projektů a nejméně vyčerpaných prostředků je v oblasti školství, vzdělávání, vědy a výzkumu a životního prostředí. Zřejmě by tedy nebylo na škodu programy v těchto oblastech více propagovat zejména proto, že kvalitní systém vzdělávání a vědy a výzkumu tvoří kvalitní základ pro znalostní ekonomiku. V oblasti životního prostředí bychom si mohli vzít příklad právě z Francie, která určitá environmentální opatření zasadila do každého operačního programu.

9 ZÁVĚR

V práci jsem se zabývala využitím podpory ze tří významných fondů Evropské unie (ESF, ERDF, FS) v ČR a ve Francii.

Francie, která se účastní procesu budování společné Evropy od samého počátku a je zvýhodněná nepřerušným demokratickým a tržně-ekonomickým vývojem, má významně vyšší ekonomický potenciál než Česká republika a z toho se odvíjí její nevýhodnější pozice v rámci strukturální politiky. Nevýhodnější ve smyslu nižší finanční podpory ze zmiňovaných fondů.

Z porovnání využití fondů EU v ČR a ve Francii vyplývá, že obecný rámec pro fungování strukturální politiky je nastaven správně, protože jak vyplývá z teoretického úvodu o strukturální politice, je postavena zejména na solidaritě států s vyšším ekonomickým potenciálem k těm, kteří za nimi ekonomicky zaostávají.

Česká republika patří v tomto programovacím období k oněm zaostávajícím státům, které čerpají z rozpočtu Evropské unie větší objem prostředků, než do něj odvádějí a naopak Francie plní funkci země s vyšším ekonomickým potenciálem, která solidárně odvádí více prostředků, než získává.

Z toho také vyplývá, že strukturální politika má větší význam (ve smyslu komu přináší více prostředků) hlavně pro nové členské státy EU než pro ty starší a vyspělejší. Zřejmě díky vyšším podporám je také dynamika růstu ekonomiky ČR vyšší než u Francie, HDP ČR neustále meziročně roste, zatímco u Francie mírně kolísá (viz tabulka 16 v podkapitole 7.3).

Obě země využívají jim přidělené prostředky efektivně. Ve Francii již podporu získalo 56 762 projektů v celkové výši téměř 25 miliard EUR a v České republice, kde již bylo přiděleno 56 % celkové částky, se v různé fázi realizace nachází 24 445 projektů.

Francie, ač má menší podporu, má usmlouvan větší počet operačních programů než Česká republika a pokud se podíváme na celkovou alokaci finančních prostředků na

operační programy v obou zemích, zjistíme, že ta francouzská je vyšší. Ve Francii pochází větší část podpory z národních a soukromých zdrojů než ze strukturálních fondů. Naopak v České republice je podpora ze strukturálních fondů a z Kohezního fondu téměř sedmkrát vyšší než podpora z národních zdrojů.

Pro další programovací období tedy vyvstává hlavně pro Českou republiku otázka, zda budou zachovány strukturální fondy a podmínky pro čerpání pomoci z nich tak, jak je známe v tomto období. Pokud ano, musí se připravit na přechod většiny regionů do druhého Cíle a z toho plyne další významná otázka, na kterou by si Česká republika měla odpovědět, a to zda má k dispozici finanční prostředky, ze kterých bude moci doplnit strukturální podporu, pokud se v příštím období ocitne ve stejné pozici jako Francie. Otázek ohledně fungování strukturální politiky v dalších programovacích obdobích je celá řada a není jednoduché nalézt na ně odpovědi: Co se stane, až do EU přistoupí další, ekonomicky ještě slabší, členské státy? Co když dojde k dalšímu prohloubení ekonomické krize, ke zhroucení ekonomik dalších členských států? Odpovědi na tyto a další podobné otázky mohou mít silný vliv na další směřování strukturální politiky EU a tedy i na využívání jejích fondů v členských státech.

Pro důkladnější komparaci by bylo potřeba mnohonásobně zvětšit rozsah této práce, rozebrat detailně jednotlivé operační programy, specifika regionů v ČR a ve Francii, jejich potřeby a kapacity, jejich podobnosti a rozdílnosti apod. Také by asi bylo zapotřebí, pro možnost rovnocenného porovnání, prozkoumat, v jaké pozici byla Francie v minulém programovacím období atd.

SUMMARY

The aim of this diploma thesis „Comparison of utilisation of European funds for regional development in Czech republic and in France“ is to show how these two different countries use the European funds for regional development and to compare the utilisation of the European funds.

Only funds used for the regional development are described and compared. These are the European regional development fund (ERDF), the European social fund (ESF) and the Cohesion fund (CF).

The thesis is dividend into two parts. The theoretical part deals with the description of the state of Czech republic and France in the European union, funds (ERDF, ESF, CF), Regional policy and its objectives. The practical part describes the practical use of the fund in each Czech republic and in France, operational programmes and their main objectives. For more detailed description are choosed the operational programmes aimed at the social integration, jobs and education. The most important chapter is The Comparison of utilisation of European funds for regional development in Czech republic and in France, it includes lot of tables and numeral comparisons. The thesis ends with the chapter suggestions and recommendations and the chapter conclusion offers the summary of the most important data.

France is economically stronger country so its subvention from European funds is lower than in Czech republic. In addition to this, Czech republic can utilise financial aid from European funds in all three objectives of the regional policy while France can utilise finances only in two objectives.

SEZNAM ZKRATEK

- ČR – Česká republika
- ČSÚ – Český statistický úřad
- ERDF – Evropský fond pro regionální rozvoj
- ES – Evropské společenství
- ESF – Evropský sociální fond
- EU – Evropská unie
- EU-25 – Evropská unie s 25 členskými státy
- EU-27 – Evropská unie s 27 členskými státy
- EUR - Euro
- FS – Fond soudržnosti
- HDP – Hrubý domácí produkt
- HSS – Hospodářská a sociální soudržnost
- mil. - Million
- mld. - Miliarda
- OP – Operační program
- OPA – OP Aquitaine
- OPHN – OP Haute Normandie
- OPL – OP Lorraine

- OPLZZ – OP Lidské zdroje a zaměstnanost
- OPMC – OP Massif Central
- OPPA – OP Praha - Adaptabilita
- OPPACA – OP Provence-Alpes-Côte d'Azur
- OPVAVPI – OP Výzkum a vývoj pro inovace
- OPVK – OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost
- ROP – Regionální operační program
- TOP – Tematický operační program
- VaV – Výzkum a vývoj

PŘEHLED POUŽITÝCH PRAMENŮ

LITERATURA

- 1) ADAMČÍK, S. *Zdroje teorie regionální politiky a regionálního rozvoje*, 1. Vydání. Ostrava: VŠB – Technická univerzita Ostrava, 1997. 138 s. ISBN 80-7078-432-6.
- 2) BOHÁČKOVÁ, I., HRABÁNKOVÁ, M. *Strukturální politika Evropské unie*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009. 188 s. ISBN 978-80-7400-111-6.
- 3) CINI, M. *European politics*. Oxford university press, 2007. 496 s. ISBN 978-0-19-928195-4.
- 4) FIALA, P., PITROVÁ, M. *Evropská unie*. 2. doplněné a aktualizované vydání. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009. 803 s. ISBN 978-80-7325-180-2.
- 5) CHVOJKOVÁ, A., KVĚTOŇ, V., a kol. *Finanční prostředky strukturálních fondů EU v programovacím období 2007 – 2013*. 1. vydání. Praha: IREAS, Institut pro strukturální politiku, o. p. s., 2006. 183 s. ISBN 978-80-866684-43-7.
- 6) KÖNIG, P., LACINA, L, a kol., *Rozpočet a politiky Evropské unie*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2004. 374 s. ISBN 80-7179-846-0.
- 7) PALÁČEK, M. *Základní dokumenty Evropské unie*. 1. vydání. Český Těšín: poradce s.r.o., 2005. 766 s. ISBN 80-7365-071-1.
- 8) SVATOŠOVÁ, L., BOHÁČKOVÁ, I., HRABÁNKOVÁ, M. *Regionální rozvoj z pozice strukturální politiky*. 1. vydání. České Budějovice: Jihočeská univerzita, Zemědělská fakulta, 2005. 156 s. ISBN 80-7040-749-2
- 9) ŠREIN, Z. *Mechanismy hospodářské politiky Evropské unie*. 1. vydání. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 1999. 369 s. ISBN 80-7079-946-3.

- 10) VILAMOVÁ, Š., Čerpáme finanční zdroje z Evropské unie. 1. vydání. Praha: GRADA Publishing a.s., 2005. 200 s. ISBN 80-247-1194-X.
- 11) ZAHRADNÍK, P., Vstup do Evropské unie-Přínosy a náklady konvergence. 1. vydání. Praha: C.H.Beck, 2003. 364 s. ISBN 80-7179-472-4

SLOVNÍKY

- 1) KOLEKTIV AUTORŮ. *Lingea velký slovník*. Brno: Lingea s.r.o., 2007. 1375 s. ISBN 978-80-87062-05-0.
- 2) LARIŠOVÁ, M. *Francouzsko-český Česko-francouzský právní slovník*, Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o, 2008. 312 s. ISBN 978-80-7380-111-3.
- 3) *Le Robert de poche*, Paris: Dictionnaires LE ROBERT-SEJER, 2006. 1073 s. ISBN 2-84902-223-3.

OSTATNÍ INFORMAČNÍ MATERIÁLY

Abeceda fondů Evropské unie 2007-2013, MMR ČR, Odbor evropských fondů, 2007

INTERNET

- 1) ČSÚ. *ČR v číslech* [online]. Cit. [10.2.2011]. Dostupné z: <<http://www.czso.cz/csu/2010ediciplan.nsf/p/1409-10>>
- 2) ČSÚ. *Evropský srovnávací program* [online]. Cit. [10.2.2011]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/evropsky_srovnavaci_program>

- 3) ESF. *Evropský sociální fond v ČR* [online]. Cit. [20.2.2011]. Dostupné z: <<http://www.esfcr.cz/evropsky-socialni-fond-v-cr>>
- 4) ESF. *OPLZZ* [online]. Cit. [19.2.2011]. Dostupné z <<http://www.esfcr.cz/07-13/oplzz>>
- 5) European commission. *ESF* [online]. Cit. [14.3.2011]. Dostupné z: <<http://ec.europa.eu/esf/main.jsp?catId=374&langId=cs>>
- 6) European commission. *ESF v členských státech* [online]. Cit. [18.2.2011]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/employment_social/esf/members/cz_cs.htm>
- 7) European commission. *France* [online]. Cit. [22.2.2011]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/regional_policy/atlas2007/france/index_en.htm>
- 8) European commission. *La politique de cohésion européenne en France* [online]. Cit. [13.3.2011]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/country2009/fr_fr.pdf>
- 9) European commission. *Regional policy* [online]. Cit. [14.3.2011]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/regional_policy/country/prordn/search.cfm?gv_pay=FR&gv_reg=ALL&gv_obj=ALL&gv_the=82&LAN=EN&gv_per=2>
- 10) European commission. *Regional policy France* [online]. Cit. [16.3.2011]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/country2009/fr_fr.pdf>
- 11) Euroskop. *Česká republika v EU* [online]. Cit. [20.1.2011]. Dostupné z: <<http://www.euroskop.cz/566/sekce/ceska-republika-v-eu/>>
- 12) Euroskop. *ČR a rozpočet EU* [online]. Cit. [14.2.2011]. Dostupné z: <<http://www.euroskop.cz/8922/sekce/cr-a-rozpocet-eu/>>

- 13) Euroskop. *Francie v Evropské unii* [online]. Cit. [8.11.2010]. Dostupné z: <<http://www.euroskop.cz/529/sekce/francie-v-evropske-unii/>>
- 14) Euroskop. *Politický systém* [online]. Cit. [8.11.2010]. Dostupné z: <<http://www.euroskop.cz/528/sekce/politicky-system/>>
- 15) Euroskop. *Základní informace* [online]. Cit. [8.11.2010]. Dostupné z: <<http://www.euroskop.cz/527/sekce/zakladni-informace>>
- 16) Fondy Evropské unie. *Informace o fondech EU* [online]. Cit. [22.11.2010]. Dostupné z: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/Informace-o-fondech-EU>>
- 17) Fondy Evropské unie. *OP Lidské zdroje a zaměstnanost* [online]. Cit. [19.2.2011]. Dostupné z: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/d26c8d6a-821b-45df-9c9c-29a8a55f7e1e/OP-Lidske-zdroje-a-zamestnanost>>
- 18) Fondy Evropské unie. *OP Praha Adaptabilita*. [online]. Cit. [20.2.2011]. Dostupné z: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/575b6253-c04f-4eba-818f-acaecd7aa003/OP-Praha-Adaptabilita>>
- 19) Fondy Evropské unie. *OP Výzkum a vývoj pro inovace* [online]. Cit. [20.2.2011]. Dostupné z: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/977e2e36-937e-4432-afe7-165afd87e676/OP-Vyzkum-a-vyvoj-pro-inovace>>
- 20) Fondy Evropské unie. *OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost* [online]. Cit. [18.2.2011]. Dostupné z: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/bcccc738-7fb0-4742-9b90-b75ce4b28b2e/OP-Vzdelavani-pro-konkurenceschopnost>>
- 21) Fondy Evropské unie. *Regionální politika EU* [online]. Cit. [13.2.2011]. Dostupné z: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/f35b30a8-c37b-44ec-abe4-ba01ec4294b6/Regionalni-politika-EU>>
- 22) L'Europe s'engage en France. *La cohesion economique et sociale* [online]. Cit. [19. 12. 2010]. Dostupné z: <<http://www.europe-en-france.gouv.fr/Des-programmes-pour-qui-pour-quoi/A-chaque-programme-son-Fonds/La-cohesion-economique-et-sociale>>

- 23) L'Europe s'engage en France. *Les bénéficiaires de Fonds européens* [online]. Cit. [13. 3. 2011]. Dostupné z: <<http://cartobenef.asp-public.fr/cartobenef/>>
- 24) *Leták Evropské fondy - aktuální stav* (k 3. únoru 2011) Dostupné na: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/CMSPages/GetFile.aspx?guid=e15ee5f0-d30a-49f1-a6ce-93e913c49f92>>
- 25) MFČR. *Makroekonomický scénář* [online]. Cit. [14.3.2011]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/konvergen_programy_53217.html>
- 26) MŠMT. *Cíle OPVK* [online]. Cit. [19.2.2011]. Dostupné z <<http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy/cile-op-vk>>
- 27) Wikipedia. *NUTS of France* [online]. Cit. [10.2.2011]. Dostupné z: <http://en.wikipedia.org/wiki/NUTS_of_France>

SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK

OBRÁZKY

Obr. 1: Způsobilé regiony pro jednotlivé Cíle v ČR	str. 31
Obr. 2: Způsobilé regiony pro jednotlivé Cíle Ve Francii	str. 51
Obr. 3: Finance z ESF na osobu	str. 76

TABULKY

Tab. 1: Souhrnná čistá pozice ČR ve vztahu k rozpočtu EU: 2004 - 30. 06. 2009	str. 10
Tab. 2: Regiony NUTS v ČR	str. 12
Tab. 3: Regiony NUTS ve Francii	str. 15
Tab. 4: Rozdělení zemí do skupin podle výše objemového indexu HDP na obyvatele v roce 2008	str. 16
Tab. 5: Srovnání České republiky a Francie (2009)	str. 17
Tab. 6: Podmínky pro čerpání z jednotlivých Cílů	str. 21
Tab. 7: Rozdělení prostř. fondů EU mezi cíle politiky HSS v období 2007-2013	str. 22
Tab. 8: Struktura Cílů a finančních nástrojů	str. 30
Tab. 9: Finanční plán ESF v ČR 2007-2013 (EUR)	str. 39
Tab. 10: Financování jednotlivých Cílů v ČR 2007-2013 v miliardách EUR (zaokrouhleno)	str. 40
Tab. 11: Financování OP zaměřených na soc. oblast, zaměstnanost, vzdělávání a výchovu	str. 50

Tab. 12: Finanční plán ESF ve Francii 2007-2013 (v EUR)	str. 59
Tab. 13: Financování jednotlivých Cílů ve Francii 2007-2013 v miliardách EUR (zaokrouhleno)	str. 61
Tab. 14: Financování OP zaměřených na soc. oblast, zaměstnanost, vzdělávání a výchovu	str. 70
Tab. 15: Základní porovnání ČR a Francie z hlediska Cílů a fondů EU	str. 71
Tab. 16: Objemový index HDP na obyvatele v PPS za roky 2006 – 2009	str. 72
Tab. 17: Zdroje EU a vlastní zdroje v ČR a ve Francii (v mld. EUR, zaokr.)	str. 73
Tab. 18: Rozdělení prostředků z fondů EU do jednotlivých Cílů (v miliardách EUR, zaokrouhleno)	str. 74
Tab. 19: Prostředky z fondů EU na obyvatele v ČR a ve Francii (zaokr.)	str. 75
Tab. 20: Prostředky z fondů EU v ČR a ve Francii (v miliardách EUR, zaokr.)	str. 75
Tab. 21: Cíle, OP a jejich financování z fondů EU	str. 77